

novinky z radnice

Foto: Elena Ursinyová

mesto Trnava ■ ročník XXIII ■ číslo 4 ■ máj 2012 ■ Nepredajné!

1. júna 2012 od 10.00 do 18.00 h
DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ NA RADNICI
Srdečne vás pozývame!

Podrobný program na zadnej strane obálky, článok o podujatí na prvej strane vydania

Vrátme práci česť

Pri nedávnej ceste vlakom som si uvedomil, ako na poliach a lúkach rok čo rok miznú ľudia obrábajúci pôdu. Nejde len o nahradenie ťažkej práce technikou, ale aj o vytrácanie záhumienkov a políčok. No vytráca sa i bežná fyzická práca v mestách. Poctivo vymiesené a nakysnuté cesto na chlieb nahrádza zamrazený polotovár z neznámych končín. Remeselníkov dávno vytesnili stroje a výrobky na jedno použitie. Stredná i staršia generácia má v pamäti prvomájové sprievody. Zideologizovaním podstaty tohto sviatku sa, žiaľ, pôvodná podstata práce ešte viac zahmlila. Zhruba do polovice 19. storočia bola práca prirodzenou súčasťou života. Popri zabezpečení životných potrieb dodávala zmysel ľudskému úsiliu a námaha prinášala i pocit uspokojenia. Pri väčšine povolání videl pracujúci výsledok svojej námahy. Technologickým pokrokom, odtrhnutím človeka od podstaty práce sa pôvodný cieľ – obstaráť obživu, zdokonaľiť seba a kultivovať prírodu – redukuje len na zisk. Stráca sa pôvodná spoluzodpovednosť za výsledok i dôsledok pôsobenia na okolie. Rozhodujúce nie je to, či práca naplňuje osobnosť, ale určujúca je výška platu. Nezamestnanosť síce stále hrozí, ale v povedomí mladšej generácie je práca skôr nevyhnutnou nutnosťou ako existenčným naplnením. Lákavé sú zamestnania, kde sa človek nenarobí, ale zarobí. Nevyhnutné práce od obrábania pôdy, cez upratovanie až po poctivé pekárske umenie sú posudzované ako druhoradá. Zvykli sme si, že tí, ktorí vytvárajú prácou konkrétne hodnoty, sú platení menej než tí, ktorí s výsledkom práce iných ďalej narábajú. Od reklamy, manažérov, obchodných reťazcov až po správcov financií či počítačových sietí. V zložitom mechanizme vzťahov sa vytráca tvorca. I samotná fyzická práca rýchlo mizne z pohľadu. Médiá zaujímajú skôr výsledky než človek, ktorý na nich pracuje. Každodennosť, monotónnosť a námaha sú nezaujímavé. Všetko by bolo v poriadku, ak by úmerne s ubúdajúcou fyzickou prácou stúpala spokojnosť, úroveň života, kultúry a ducha spoločnosti. To však nie je isté. Ak zoberieme do úvahy, že tí, ktorí majú odovzdávať vzdelanie, kultúru a myslenie, nie sú spoločensky primerane docenení, je asi naivné očakávať kultúrnosť. Nie som zástancom návratu k ťažkej a namáhavej práci a vôbec nie k okázalým manifestáciám sviatkov práce. No poctivej práci by sme mali vrátiť primerané miesto. Predovšetkým ľuďom, ktorí ešte dnes napriek spoločenskému neohodnoteniu vidia zmysel svojho povolania nielen v peniazoch. Tí uchovávajú pôvodný a pravdivý cieľ ľudskej námahy.

Pavol Tomašovič

Deň otvorených dverí na trnavskej radnici

Deň detí bude mať tento rok v Trnave zvláštny akcent. Pri príležitosti sviatku budúcich občanov nášho mesta otvára mestská samospráva 1. júna o 10. hodine brány radnice pre všetkých Trnavčanov a návštevníkov Trnavy. Aj týmto spôsobom chce radnica podčiarknuť myšlienku otvorenej samosprávy ako inštitúcie, ktorá má slúžiť svojim občanom.

Na radnici budú vítaní dospeláci aj deti, pre všetkých je pripravený program, ktorý by ich mohol zaujať. Dvere miestností, v ktorých sa tvorí časť histórie Trnavy, budú otvorené, občania budú môcť nahliadnuť aj do pracovne primátora a pohovárať sa so štatutármi mesta. Kým sa deti budú zabávať súťažami a hrami v pevnosti Boyard, na ktorú sa zmení romantické západné krídlo radnice, dospelí si môžu prezrieť prezentácie činnosti jednotlivých odborov mestského úradu. Neskôr, o 15. hodine, sa v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva začnú prezentácie na aktuálne témy života v meste – o dynamickej a statickej doprave, rekonštrukcii pešej zóny, sociálnych službách a kultúre.

Do priestorov spomínaného západného krídla, kde samospráva rozhodovala o aktuálnych témach mesta už v stredoveku, a kde si neskôr odpykávali svoje tresty trnavskí odsúdenci, ktorí načmárali na steny dodnes zachované posolstvá, sú pozvaní aj dospelí návštevníci. K dispozícii bude odborný sprievod s výkladom o histórii budovy a možnosť prehliadky výstavy detských výtvarných prác Moja Trnava v atraktívnych podkrovných miestnostiach.

Život bude pulzovať aj na nádvorí, program potrvá až do 18. hodiny. Prostredníctvom detského divadielka sa tu objavia aj mimoriadne neobvyklí návštevníci – odvážny zajko a túlavá kozička. Priestor dostanú talentované deti z trnavských umeleckých škôl, nebude chýbať tanec, spev a bojové umenie. Program na nádvorí zavŕšia koncerty Dixielandu Základnej umeleckej školy M. Sch. Trnavského a obľúbeného hudobného zoskupenia známych trnavských osobností pod názvom Old Boys Jazz Band.

-red-, foto: B. Vittek

Deň detí opäť aj v znamení dobrovoľníctva

Už po deviatykrát sa na Trojičnom námestí uskutoční 1. júna od 9. do 17. hodiny podujatie pod názvom Dobrovoľníci deťom, na ktorom budú združenia pracujúce s deťmi a mládežou prezentovať svoje celoročné aktivity prostredníctvom hier, súťaží a propagačných materiálov.

Na deti bude čakať množstvo aktivít, ako napríklad maľovanie na tvár, možnosť zahrať si kalčeto (stolný futbal), stolný tenis, flórbal, minigolf a mnohé iné. Nebudú chýbať ani atrakcie ako nafukovací hrad, nafukovacia šmykľavka, mucha-stena, jazda na koči s ponikom a ďalšie prekvapenia. Starších žiakov určite zaujme i nafukovací futbal či inline hokej. Tento ročník je navyše obohatený o rôzne netradičné športové aktivity, ktoré pre deti pripravujú kolegovia zo Slovenskej gymnastickej federácie. Celé podujatie bude sprevádzané programom na pódiu, kde predvedú mladé talenty zo združení a z centra voľného času ukážky rôznych tancov – hip-hop, e-Rko tance, moderné i folklórne tance, ale aj aerobik, spev či divadelné scény.

Združenia poskytnú záujemcom aj informácie o pripravovaných táboroch a výletoch počas letných prázdnin pre väčšie i menšie deti, ktoré budú mať zároveň príležitosť prihlásiť sa do jednotlivých združení nielen ako členovia alebo účastníci programov, výletov a iných aktivít, ale aj ako dobrovoľníci.

Cieľom akcie Dobrovoľníci deťom je zviditeľnenie dobrovoľníckej práce mladých ľudí a oslovenie širokej verejnosti – najmä detí a ich rodičov so širokou ponukou možností pozitívneho, aktívneho trávenia voľného času. Na príprave podujatia sa podieľajú Mesto Trnava, Mestská rada mládeže, Kalokagatia – Centrum voľného času a ďalších 13 neziskových organizácií z Trnavy a okolia – Domka, e-Rko, Laura, Úsmev ako dar, Diamant, Slovenský skauting – 2. a 88. zbor, Hrubáci, Tulipánci, Pionier, Hokejový klub Trnava, Butterfly a Candy.

-red-

Nové detské ihrisko v Kamenáči je už hotové

Nové detské ihrisko v Kamennom mlyne bolo odovzdané do používania koncom apríla. Komplexná obnova sa dotkla nielen samotného objektu, ale aj okolitého územia s cieľom vytvoriť príjemné, inšpiratívne a kultivované prírodné prostredie vhodné na detské hry a oddych dospelých.

Na území ihriska boli vybudované nové spevnené plochy z minerálneho betónu. Spevnené boli aj krajnice jestvujúcej komunikácie. Priestor nadobudol dynamický charakter vďaka terénnej modelácii z navezenej zeminy, na ktorú sú osadené jednotlivé hracie prvky – závesná dvojité hojdačka s plošinou, preliezačka tee pee, šmykľavka inštalovaná na svah, povrazový rebrík, sieť na šplhanie, kývacia klada, rúčkovacie laná, stojky z guľatiny

ukončené vyrezanou hlavou vtáka, kolotoč, pružinová hojdačka, hracia tabuľa – ruleta a drevené piano – zvonkohra. Súčasťou ihriska je nové ohnisko so sedením a oplotenie pri vodnom náhone a pribudol aj nový mobiliár v podobe štyroch lavičiek, odpadkového koša na triedený odpad, ôsmich stojanov na bicykle a informačného panela.

Na ploche takmer trištvrte hektára sa uskutočnili nové sadové úpravy. Na fotografii v čase uzávierky tohto vydania ešte niektoré sadeničky čakajú na chvíľu, kedy sa presťahujú z kontajnerov na svoje budúce stanoviská. Druhovú skladbu použitých drevín vychádza z prirodzenej druhovej skladby tejto lokality. V areáli sú doplnené kostrové dreviny a rozvoľnené skupiny krov tak, aby plocha ostala pohľadovo otvorená voči Kamennej ceste. Na mieste pôvodných ovocných drevín bol nanovo založený ovocný sad z okrasných jabloní a na oživenie sú doplnené aj ďalšie kvitnúce druhy – päť okrasných čerešní a dva ľaliovníky. V okolí detského ihriska je podrast zo zmiešaného trávovo-bylinného spoločenstva s názvom Indiánske leto – zmes druhov trvaliek, okrasných tráv a cibulovín, ktorá celoročne poskytuje estetický efekt. Trávnaté plochy sú komplexne obnovené, jarnú a jesennú kvitnúcu krásu im dodajú nízke cibuloviny.

Dovedna tu bude 33 stromov, 335 krov, 1 897 pôdopokryvných drevín, 112 výplňových a skupinových rastlín, 88 pôdopokryvných rastlín a 2 840 cibulovín v trávniku.

Celkové náklady na stavbu sú 72 245 eur.

-red-, foto: M. Heregová

V SKRATKE

Rekonštrukcia vodovodu na Hlavnej ulici sa začala

Rekonštrukcia vodovodného potrubia a vodovodných prípojok na Hlavnej ulici v Trnave sa už začala. Práce realizuje Trnavská vodárenská spoločnosť, a.s., Piešťany. Rokovania mestskej samosprávy s TAVOS-om o spôsobe realizácie priniesli pozitívny výsledok – rekonštrukcia sa uskutoční technológiou, ktorá si nevyžiada rozkopanie ulice v celej dĺžke vodovodného potrubia. Výkopy budú potrebné iba v mieste montážnych jám, čím sa podstatne zníži hlučnosť, prašnosť, aj pohyb stavebných mechanizmov po pešej zóne. Stavba sa bude realizovať postupne v dvoch etapách, najskôr na pravej strane (v smere od divadla), potom na ľavej strane ulice. Počas rekonštrukčných prác bude zabezpečený prístup do jednotlivých nehnuteľností, a tiež zásobovanie pitnou vodou dočasnými prepojeniami uloženými na povrchu chodníka. Prerušenie dodávky vody sa skrúti na minimálnu možnú mieru – jednu až dve hodiny potrebné na prepojenie prípojky.

Snahou zhotoviteľa je, aby sa tieto odstávky realizovali v skorých ranných hodinách pred otvorením prevádzok, povoľovanie exteriérových sedení však mestskej samospráve neodporučil. Dôvodom je možnosť, že počas rekonštrukčných prác sa vyskytne nepredvídateľná prekážka na liatinovom potrubí, ktoré potom bude potrebné odkopať.

O nevyhnutných odstavkách vody budú majitelia prevádzok informovaní operatívne podľa postupu prác. Predpokladá sa, že práce na rekonštrukcii vodovodného potrubia a vodovodných prípojok potrvajú tri až štyri mesiace. Až po ich ukončení sa bude môcť začať prvá etapa samotnej rekonštrukcie pešej zóny.

Stavbe parčíka predchádza archeologický výskum

Parkovisko na Hornopotočnej ulici v Trnave bude do 15. júna 2012 čiastočne uzav-

reté. Dôvodom uzávierky je archeologický výskum nariadený Krajským pamiatkovým úradom, ktorý musí predchádzať plánovanej výstavbe Univerzitného parčíka v tejto lokalite. Obchádzková trasa nie je potrebná, pretože na parkovisku nebude obmedzený výjazd a výjazd vozidiel. Investorom stavby je Mesto Trnava.

Nový parčík poniesie dvojakú trnavskú symboliku: Nositeľom jednej z nich je samotný názov Univerzitný parčík, zdôrazňujúci úzku väzbu na Trnavskú univerzitu, ktorá je nasledovníčkou slávnej historickej Trnavskej univerzity. Druhý významný symbol spočíva v pôdoryse parku, ktorý podľa vizualizácie návrhu tvorí trnavský mestský znak. V jeho centre bude zabudovaná kruhová fontána, plochy znaku bude tvoriť kvetinová výsadba. Mobilár parku bude pozostávať z devätnástich lavičiek, ôsmich odpadových košov a fontánky s pitnou vodou. Ďalšou zaujímavosťou sú aj dve konštrukcie pre popínavú zeleň, ktoré budú dôležitým estetickým prvkom vertikálnej kompozície z vysadených stromov. Výstavba parčíka by sa mala začať ešte v tomto roku.

Na Kollárovej budú byty pre seniorov

Ubytovňu na Kollárovej ulici chce mesto zrekonštruovať do konca budúceho roka. Vzhľadom na to, že ide o štyridsať rokov starú budovu, náročnou rekonštrukciou musia prejsť nielen vnútorné priestory,

ale aj všetky inžinierske siete. Súčasťou stavby bude aj modernizácia exteriéru. Po dokončení rekonštrukcie bude v objekte 60 nových, veľmi žiadaných malometrážnych bytov pre seniorov. V súčasnosti sa uskutočnilo výberové konanie na dodávateľa projektovnej dokumentácie, a samotné rekonštrukčné práce by sa mohli za priaznivých okolností začať už na jeseň.

Mestu pribudne vyše osem kilometrov ciest

Vyše osem kilometrov ciest prejde do vlastníctva mesta Trnavy v súvislosti s ukončením výstavby severného obchvatu. Týka sa to komunikácií v doterajšej správe Slovenskej správy ciest aj Trnavského samosprávneho kraja. Návrh na usporiadanie cestnej siete v meste Trnave odobrili poslanci mestského zastupiteľstva v októbri minulého roka s podmienkou, že Slovenská správa ciest položí nový asfaltobetónový povrch na Trstínskej, časti Hospodárskej od Šrobárovej po Zelený kričok, na Zelenom kričku, Rybníkovej, Bučianskej a Piešťanskej ulici. Nové usporiadanie ciest si vyžiada zvýšenie finančných prostriedkov na údržbu a prevádzku miestnych komunikácií. Mestská samospráva však už v minulosti niekoľkokrát aktívne prispela k zlepšeniu podmienok na cestách, ktoré neboli vo vlastníctve mesta, potrebné rekonštrukcie financovala z vlastných rozpočtových prostriedkov, a v tomto trende chce pokračovať aj ako vlastník komunikácií.

Výťažok z plesu pomôže hendikepovaným deťom a dospelým

Výťažok zo 17. reprezentačného plesu mesta Trnavy slávnostne odovzdal 24. apríla na trnavskej radnici primátor Vladimír Butko zástupcom organizácií, špeciálnych škôl, združení a nadácií, ktoré sa venujú ťažko telesne a mentálne hendikepovaným deťom, mládeži a dospelým. Suma 4 400 eur bola rozdelená dvadsiatim dvom organizáciám pôsobiacim na území Trnavy.

Zisťovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií

Zisťovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach a u jednotlivcov v roku 2012 realizuje Štatistický úrad SR aj v Trnave od 23. apríla do 31. mája 2012. Zisťovanie sa uskutočňuje v 4 500 náhodne vybraných domácnostiach na území celej Slovenskej republiky. Vybrané domácnosti navštívi pracovník poverený funkciou opytovateľa, ktorý je povinný preukázať sa osobitným poverením. Všetky údaje, ktoré domácnosti poskytnú, budú anonymné a použité výhradne na štatistické účely. Výsledky zo zisťovania budú slúžiť na posúdenie využívania informačných a komunikačných technológií v domácnostiach a u jednotlivcov. Za ochranu dôverných a osobných údajov zodpovedá Štatistický úrad SR v zmysle zákona NR SR 540/2001 a 428/2002. *Zdroj: Štatistický úrad SR*

Príďte si nabráť štipku krásy z Májového kvetu

Je tu znova máj, príroda kvitne, hýri krásou a inšpiráciu stať sa spolutvorcami tejto krásy nám už do tretice prináša trnavská mestská samospráva prostredníctvom jarného festivalu Májový kvet, ktorý sa uskutoční 10. a 11. mája na Trojičnom námestí. Pre milovníkov krásy tu bude pripravený široký sortiment kvetín, okrasných rastlín a drevín, ale aj suché a umelé kvetiny, semená, doplnkový a obalový materiál, keramika, poradenská činnosť a odborná literatúra, originálne umeleckoremeselné výrobky, atď. Ako každý rok, aj teraz je súčasťou podujatia kultúrny program, v ktorom si prídu na svoje všetky vekové skupiny divákov. Pribudli aj nové sprievodné aktivity a nápadité novinky ako napríklad ukážky aranžovania kvetov v dievčenských a dámskych účesoch, trh s originálnymi výtvormi mladých trnavských umelcov, literárne stretnutie pre maličkých a maľičky v stánku Knižnice Juraja Fándlyho, keramická tvorivá dielňa pre deti vedená manželmi Hanusekvcami z Pezinku

a odborné poradenstvo o škodcoch rastlín, ktoré poskytnete záujemcom v piatok od 13. hodiny odborník vo svojom fachu Ing. Juraj Matlák. Samozrejme, nebudú chýbať ani módne prehliadky – prvú, klasickú, pripravil trnavský obchod Benetton, druhú, netradičnú a mladistvú s názvom „Ó, šaty“ inšpirovaným piesňou z kultového muzikálu Neberte nám princeznú, prichystali študentky Strednej odbornej školy z Rakovic. Nuž, nechajme sa prevkapiť – možno tento rok príde na Trojičné námestie aj princezná v šatách z jahodovej peny...

Šport a umenie v jednom na druhom ročníku StreetT Session

Po minuloročnom úspechu a odozve podujatia mestskej samosprávy s názvom StreetT Session, sa uskutoční 19. mája v areáli Slávie jeho inovovaná repríza. Festival netradičných športových a kreatívnych aktivít s názvom dokonale vystihujúcim jeho charakter, domovské miesto a tematickú náplň, je určený predovšetkým mladým ľuďom, športovým nadšencom, ale aj náhodným okoloidúcim a deťom. Cieľom organizátorov je ponúknuť všetkým záujemcom inšpiratívnu alternatívu využívania voľného času.

Súťaž ť sa bude v disciplíne street – technických trikoch v podobe skokov na rampách, jazdy po prekážkach, dozadu a rôznych kombináciách. Ďalšou disciplínou bude flatland, štýl jazdy na BMX na hladkých rovných povrchoch. Na súťaži je talent posudzovaný na základe schopnosti udržiavať koordináciu a rovnováhu pri predvádzaní množstva náročných a elegantných pohybov. Návštevníci budú môcť okrem súťažiacich obdivovať aj skateboardovú performance, ktorú predvedú mladí jazdci zo združenia Street sports Trnava. Novým prvkom na podujatí bude prítomnosť korčuliarov a atraktívnej disciplíny Free slalom skating. Kreatívnu zložku dodajú festivalu mladí umelci v štýle graffiti a street art.

Súčasťou podujatia bude aj Trnavčanom dobre známy Bercajgel – cyklistická jazda mestom, na ktorej sa pravidelne

zúčastňuje približne 200 nadšencov všetkých generácií. Po jej skončení sa uskutoční koncert známej kapely Chiki líki tua. Pre najmenších je pripravené divadelné predstavenie Pirátov syn v podaní divadla MaKiLe.

Fotografujete radi a dobre? Ukážte sa na FoTToFeste 2012!

FoTToFest 2012 – súťažná výstava fotografií pod holým nebom – sa uskutoční 26. mája o 13. hodine v mestskom amfiteátri. Je to už tretí ročník podujatia, ktoré s veľkým úspechom realizoval v minulých dvoch rokoch trnavský fotoklub Iris v spolupráci s Mestom Trnavou pod názvom Trnavský fotopark. Tohtoročný nový názov je výsledkom snahy odlišiť podujatie od fotografických „parkových“ výstav v iných slovenských mestách a dodať mu charakter značnej identifikujúcej nielen samotné podujatie, ale aj jeho domovské miesto.

Vítaní sú všetci nadšenci fotografovania, ktorí majú odvahu prezentovať svoju tvorbu na verejnosti. Pripravená bude pre nich závesná sieť, na ktorú môžu nainštalovať fotografie. Každý návštevník dostane pri vchode samolepiaci bod, ktorý môže venovať najlepšej kolekcii fotografií podľa vlastného výberu. Fotografie bude zároveň hodnotiť aj odborná porota zložená z renomovaných fotografov a zástupcov Mesta Trnavy. Vyhlásenie výsledkov a odovzдание ocenení sa uskutoční o 18. hodine, autor s najvyšším počtom udeľených samolepiacich bodov sa stane víťazom publika.

Už ste sa prihlásili na Trnavské športové hry seniorov?

Prvé Trnavské športové hry seniorov sa uskutočnia 25. a 26. mája 2012 v Kalkagatii – Centre voľného času a v športovom areáli Slávie. Cieľom organizátorov z mestskej samosprávy je ponúknuť seniorom športové podujatie primerané ich veku a schopnostiam ako jednu z možností aktívneho trávenia voľného času, vziať ich späť do spoločenského života v meste a zainteresovať do spoločných aktivít ich rodiny

aj s vnúčatami. Pre seniorov sú pripravené súťaže vo viacerých športových disciplínach – strelbe zo vzduchovky, stolnom tenise, šachu, behu, v hode granátom, valčekom, atď. Nebudú chýbať ani zábavné voľné disciplíny ako hod na pyramídu, hod loptou do basketbalového koša a hod krúžkami na méty, pitný režim a zábavné súťaže, na ktorých sa seniori môžu zúčastniť spoločne so svojimi vnúčatami. Zdravotnú osvetu sprostredkuje účastníkom hier Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave a Územný spolok Slovenského červeného kríža pripraví ukážky poskytovania prvej pomoci. Podrobné informácie a prihláška na Trnavské športové hry seniorov sú k dispozícii na webovej stránke mesta, v denných centrách, na radnici u informátora a na Mestskom úrade na Trhovej ulici u Mgr. Ingrid Huňavej v Kancelárii Zdravé mesto Trnava, tel. číslo 033/32 36 168.

Dobrofest aj so Zuzanou Smatanovou a Wabi Daněkom

Devätnásty ročník hudobného festivalu Dobrofest 2012 sa uskutoční 2. a 3. júna v trnavskom mestskom amfiteátri. Festival je tradičným holdom vynálezcov rezofonickej gitary Johnovi Dopyerovi, rodákovi z Dolnej Krupej. Tento rok uplynie 86 rokov od dátumu, keď si John Dopyera dal v USA patentovať svoju jedinečnú gitaru, ktorá dodnes nesie krásne slovenské pomenovanie – dobro a je nepochybne jedným z najvýznamnejších technických vynálezov umeleckého remesla, ktorými Slovensko prostredníctvom svojho rodáka obohatilo hudobnú kultúru.

Dominujúcou myšlienkou Dobrofestu zostáva naďalej pojem dobra v tom najširšom význame slova, čo dáva celému festivalu nielen hudobný, ale i duchovný rozmer. Dramaturgiu festivalu tento rok po prvý raz navrhuje populárny trnavský country spevák, skladateľ, gitarista a producent Allan Mikušek. V tomto duchu sa ponosú aj oba koncertné dni, na ktorých sa predstavia Natália Mikušková so skupinou, Veslári, Zuzana Smatanová, Váh River Band, Allan Mikušek & AM Band a Wabi Daněk.

Trnava si zatancuje štvorylku s Európu

Mesto Trnava sa v piatok 25. mája o 12. hodine po prvý raz zapojí do projektu European Quadrille Dance Festival (EQDF) – Európskeho tanečného festivalu štvorylky. Na Trojičnom námestí budú tancovať pod vedením Tanečnej školy Heleny Anthony – Balúnovej štvorylky s francúzsskou choreografiou približne štyri stovky trnavských žiakov a študentov v tričkách vo farbách mesta Trnavy. Do tanca vyzvalo Trnavčanov partnerské Novo mesto v Slovinsku. Súčasne s Trnavčanmi budú na Slovensku tancovať štvorylky aj Banskobystričania, Žilinchania a Košičania. Satelitný signál zabezpečí synchronizovaný štart s ostatnými zapojenými európskymi mestami, hudba bude prenášaná priamo zo slovinského organizátorského mesta Maribor.

Štvorylka sa po prvý raz synchronne tancovala v roku 2002, kedy s myšlienkou spojiť Európu tancom prišli Slovinci, konkrétne prezident Tanečného zväzu Slovinska Rudi Kocbek z mesta Maribor. V roku 2008 sa pridalo aj Slovensko a doteraz štvorylku na verejnom priestranstve tancovali študenti v Košiciach, Prešove, Žiline, Banskej Bystrici a Svidníku. Každý rok dosiahla účasť na synchronizovanom tancovaní štvorylky nový rekord a zápis do Guinnessovej knihy rekordov pod kategóriou najväčší synchronizovaný tanec. V roku 2011 sa opäť podarilo vytvoriť nový rekord – na festivale sa zúčastnilo 8 krajín, 51 miest a spolu tancovalo 33 202 účastníkov.

Vyhodnotenie súťaže O cenu slovenského učeného tovarišstva

Slávnostné vyhodnotenie XIV. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže O cenu slovenského učeného tovarišstva sa uskutoční vo štvrtok 10. mája o 13. hodine. Jeho súčasťou bude odovzdávanie ocenení, prezentácia víťazných prác a zborníka, stretnutie autorov s členmi poroty Teodorom Križkom a Evou Jarábkovou a literárny seminár. Účastníci podujatia sa poklonia pri pomníku Antona Bernoláka,

absolvujú sv. omšu v Katedrále sv. Jána Krstiteľa, literárnu turistiku historickou Trnavou, návštevu Spolku sv. Vojtecha, Knížnice Juraja Fándlyho, Západoslovenského múzea a karnera pri Bazilike sv. Mikuláša a nebude chýbať ani spoločenské posedenie s literárnym vedcom a publicistom Jánom Gallikom. Na organizácii podujatia sa podieľajú Literárny klub Bernolák, Spolok sv. Vojtecha, Miestny odbor Matice slovenskej v Trnave, Trnavský samosprávny kraj, Mesto Trnava, Knížnica Juraja Fándlyho, dvojtyždenník Kultúra a Bernolákova spoločnosť v Bratislave.

Výstava Moja Trnava v západnom krídle radnice

Slávnostná vernisáž 15. ročníka výtvarnej súťaže Moja Trnava spojená s vyhlásením výsledkov sa uskutoční 9. mája o 14. hodine v západnom krídle trnavskej radnice. Deti z trnavských materských a základných škôl, osemročných gymnázií a študenti stredných škôl poslali do súťaže dovedna 358 prác, ktoré svojou úrovňou vypovedajú nielen o talente súťažiacich, ale aj o dobrom pedagogickom vedení. Výtvarné práce hodnotila odborná porota, ktorá vybrala tie najlepšie vo všetkých vekových kategóriách a ocenila ich bez určenia poradia.

Organizátormi súťaže sú Mesto Trnava a Kalokagatia – Centrum voľného času.

Stretnutie s prírodou a zvieratami na Zooterre

Veľké výstavno-predajné podujatie pre širokú verejnosť a rodiny s deťmi s názvom Zooterra sa uskutoční 19. mája od 10. do 18. hodiny v Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku (SPOŠaSV) na Zavarskej ulici v Trnave. S nápadom pripraviť podujatie, ktoré pomôže návštevníkom obnoviť stratený kontakt s prírodou a zvieratami, a zároveň spropagovať vyučovacie odbory školy, prišli štyria študenti SPOŠaSV Patrícia Šturmová, Jeannette Bališová, Andrea Šimorová a Juraj Zaťko. Podľa ich slov sa návštevníci môžu tešiť nielen na výstavu

hospodárskych zvierat školského majetku – hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy a hydinu, ale aj na ďalšie domáce, exotické a teráriové zvieratá, burzu zvierat, ukážky vedenia jalovíc, kultúrny program so živou hudbou, množstvo súťaží pre deti, predaj záhradkárskych potrieb a rastlín, a tiež na odborné prednášky. Nebudú chýbať ani ďalšie atrakcie pre deti ako jazda na poníkovi, maľovanie na tvár a mnohé iné prekvapenia. „Ide nám aj o to, aby sme odtrhli deti od počítačov a iných technických vymožeností súčasnosti, umožnili im priamy kontakt so zvieratami a hravou formou im sprostredkovali o nich základné informácie,“ zdôrazňujú mladí študenti jeden z cieľov svojho snaženia.

Pozvánka na Deň rodiny v Trnave

Tretí ročník celoslovenského podujatia s názvom Deň rodiny sa uskutoční v nedeľu 20. mája pod záštitou Arcibiskupského úradu v Trnave. Začne sa o 15. hodine v Katedrále sv. Jána Krstiteľa sv. omšou pre rodiny, ktorú bude celebrowať trnavský arcibiskup Róbert Bezák. Pokračovať bude o 16. hodine v Mariánskej sále pri kláštore jezuitov kultúrnym a sprievodným programom. Na nádvorí pred Mariánskou sálou bude pripravený sprievodný program pre deti a celé rodiny. Nebudú chýbať nafukovacie atrakcie, ukážky historického šermu a iné zaujímavé aktivity. V sprievodnom programe sa budú prezentovať neziskové organizácie, ktoré zameriavajú svoju činnosť na pomoc rodinám. Program potrvá do 19. hodiny. Organizátorom Dňa rodiny v Trnave podujatia je Centrum pomoci pre rodinu v spolupráci s Mestom Trnavou, podujatie finančne podporuje aj Trnavský samosprávny kraj.

Aj trnavským fajčiarom ponúknu výmenu cigarety za jablko

Vymeň cigaretu za jablko je názov podujatia, ktoré sa uskutoční pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku 31. mája od 9. do 14. hodiny na trnavskej radnici. Aktivity budú spojené s meraním oxidu uhľnatého vo vydýchnutom vzduchu a informo-

vaním verejnosti prostredníctvom letákov o rizikách fajčenia a možnostiach jeho zanechania.

Deň 31. máj vyhlásila za Svetový deň bez tabaku Svetová zdravotnícka organizácia. Aktivity zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia verejnosti budú v tento deň organizovať na celom Slovensku regionálne úrady verejného zdravotníctva v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Union. V Trnave sa na organizovaní akcie podieľajú aj mestská samospráva – Kancelária Zdravé mesto Trnava a Stredná zdravotnícka škola. Témou tohtoročného svetového dňa je Stop zásahom tabakového priemyslu. Svetová zdravotnícka organizácia upozorňuje, že ročne tabak zabíja na svete 6 miliónov ľudí. Z toho počtu je viac ako 600 000 pasívnych fajčiarov, ktorí zomierajú na následky fajčenia iných. Úlohou tohtoročného svetového dňa je preto informovať verejnosť o neférových a nebezpečných taktikách s cieľom zasahovania do štátnych politík. V zmysle článku 5.3. Rámcového dohovoru o kontrole tabaku majú krajiny chrániť ich politiky pred komerčnými záujmami tabakového priemyslu. Z tohto hľadiska sú preto krajiny povinné zvyšovať povedomie o rozpore medzi záujmami tabakového priemyslu a politikou kontroly tabaku.

Súťaž družstiev mladých zdravotníkov 2012

Po prvý raz si 15. a 16. mája v Základnej škole na Atómovej ulici overia svoje vedomosti nadobudnuté v krúžkoch poskytovania prvej pomoci deti zo základných škôl a osemročných gymnázií okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany na Územnej súťaži družstiev mladých zdravotníkov. Súťažníci budú vo vedomostiach o Slovenskom červenom kríži, hnutí Červeného kríža a Červeného polmesiaca a bezpríspevkovým darcovstve krvi, otestujú si svoje poznatky o kardiopulmonálnej resuscitácii a vyskúšajú si praktické poskytovanie prvej pomoci. Súťaž organizuje Územný spolok Slovenského Červeného kríža v spolupráci so Základnou školou na Atómovej ulici v Trnave, Mestom Trnavou –

Kanceláriou Zdravé mesto Trnava a Trnavským osvetovým strediskom.

Deň slnečnic – Krok so sclerosis multiplex

Charitatívne podujatie zamerané na dialóg chorých so zdravými pod názvom Deň slnečnic – Krok so sclerosis multiplex (SM) sa v tomto roku uskutoční pod záštitou primátora mesta Trnavy Vladimíra Butka v piatok 25. mája o 14. hodine na Trojičnom námestí v Trnave. Členovia Klubu SM Trnava v spolupráci s Mestom Trnavou ponúknu zaujímavý kultúrny program spojený s príhovormi hostí, lekárov a pacientov.

Po celý deň bude prebiehať verejná zbierka za účelom získania finančných prostriedkov na rekondičné pobyty pre pacientov s diagnózou SM. Študenti spolu s členmi Klubu SM Trnava budú v uliciach mesta rozdávať informačné materiály o tejto nevyliciteľnej chorobe, o činnosti klubu a slnečnice, ktoré sú symbolom všetkých ľudí s SM na Slovensku.

Cieľom podujatia je zviditeľnenie problémov občanov trpiacich diagnózou sclerosis multiplex a zároveň uskutočnenie verejnej zbierky. Deň slnečnic – Krok s SM, sa bude konať pri príležitosti Svetového dňa sclerosis multiplex, ktorý je vždy v poslednú stredu mesiaca máj, aj v ďalších mestách našej republiky.

Na Koncerte pre nádej zaspieva Maroš Bango

Prvý zo série letných Koncertov pre nádej sa uskutoční 25. mája o 16.30 h v Trnave na Trojičnom námestí. Spoločne s populárnym nevidiacim spevákom Marošom Bangom vystúpia aj nevidiaci umelci z Trnavského kraja. Podobné koncerty pre nádej sa postupne uskutočnia vo všetkých krajských mestách Slovenska a v Levoči s cieľom motivovať a inšpirovať širokú verejnosť, ako sa dá prostredníctvom hudby a spevu bojovať proti predsudkom a burať bariéry medzi zdravými a hendikepovanými ľuďmi. Projekt občianskeho združenia Ambrelo vyvrcholí galaprogramom v Bratislave.

Konferencia Cesta ku vzniku Trnavskej arcidiecézy

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou pod názvom Cesta ku vzniku Trnavskej arcidiecézy sa pri príležitosti 90. výročia Trnavskej apoštolskej administra-

túry a 35. výročia zriadenia samostatnej slovenskej cirkevnej provincie uskutoční 10. a 11. mája v Trnave na Arcibiskupskom úrade v sále Marianum. Organizátori podujatia sú Rímskokatolícka cyrilometodská teologická fakulta UK Bratislava, Trnavský samosprávny kraj a Trnavská arcidiecéza.

Knižnica pomáha pri výučbe postihnutých detí

Malá slávnosť pri príležitosti dvadsiatich rokov spolupráce Knižnice Juraja Fándlyho a Spojenej školy na Čajkovského ulici v Trnave sa uskutočnila 18. apríla 2012 v herni oddelenia pre deti.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave sa snaží poskytovať obyvateľom mesta i kraja čo najlepšie knižnično-informačné služby so zameraním na používateľov. Medzi zvlášť sledované skupiny v súčasnosti patria zdravotne postihnutí a sociálne znevýhodnení používatelia. V roku 2012 si knižnica okrem 85. výročia svojho vzniku pripomína aj začiatky spolupráce s organizáciami, ktoré sa venujú výchove detí s mentálnym a kombinovaným postihnutím, a s občianskymi združeniami (KRUH, ADAM, Klub vozičkárov), ktorých poslaním je podporovať sociálne začlenenie postihnutých ľudí do spoločnosti a rozvíjať ich tvorivosť. Najplodnejšia spolupráca sa rozvinula práve so Spojenou školou na Čajkovského ul. v Trnave.

Na začiatku systematickej práce s postihnutými deťmi stáli dve osobnosti: PhDr. Emília Díteová z vtedajšej Okresnej knižnice Trnava a PaedDr. Lívia Miškayová z vtedajšej Pomocnej školy na Čajkovského ulici v Trnave. Najmä ich zásluhou sa podarilo prelomiť bariéry a vybudovať základy výbornej vzájomnej spolupráce. Aj preto mohla byť 17. novembra 1993 slávnostne otvorená herňa pre postihnuté deti v priestoroch oddelenia pre deti Knižnice Juraja Fándlyho. Obsahovala variabilný nábytok, textilné hračky väčších rozmerov, stavebnice, jednoduché hudobné nástroje. Herňa počas dvadsiatich rokov prešla viacerými vylepšeniami a pribudla do nej aj audiovizuálna technika.

Pracovníčky oddelenia pre deti absolvovali dlhú cestu spoznávania postihnutých detí a ich potrieb. Knižničkárom chýbali teoretické vedomosti aj praktické skúsenosti v tejto oblasti, preto sa spoliehali na aktívnu pomoc špeciálneho pedagóga. Od hier a tvorivých dielní sa spolupráca posunula aj do vyučovacej roviny. Na základe plánu vyučovania prichádzajú do knižnice deti na hodinu vlastivedy, čítania, písania, estetickej výchovy či logopédie.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave začala pripravovať programy, v ktorých tieto deti mohli pracovať spolu so zdravými deťmi, napríklad Urobme si radosť, Prichádzame z rozprávky, Deti deťom, Bezpečne na cestách, a pod. S cieľom sociálnej integrácie sa žiaci Spojenej školy predstavili svojim programom aj na ťažiskových podujatiach knižnice pre veľké publikum, napríklad na slávnostnom otvorení Libriády – Knižného salónu v roku 2006 a 2008 v Mestskej športovej hale a na slávnostnom vyhodnotení Najkrajšej knihy v kine Hviezda.

Do procesu výchovy a integrácie detí so špeciálnymi potrebami sa knižnica zapája aj podujatiami v hudobnom oddelení knižnice. Po dohode so špeciálnymi pedagógmi pripravuje pre nich hodiny hudobnej výchovy. Deti prichádzajú pravidelne jeden až dvakrát týždenne.

Základný cieľ – zapojenie knižnice do procesu výučby, výchovy a rehabilitácie detí mentálne a zmyslovo postihnutých, ktorý si organizácie stanovili na začiatku spolupráce, zostáva nezmenený. Dvadsaťročné skúsenosti nám dovoľujú konštatovať, že sa nám podarilo efektívne pomáhať špeciálnym pedagógom pri zvyšovaní intelektuálnej výkonnosti detí, nácviku čítania a rozvíjania reči, pri precvičovaní hrubej a jemnej motoriky, priestorovej orientácie, pri rozvoji tvorivosti, sociálnej integrácii, citovej a estetickej výchove.

Benjamína JAKUBÁČOVÁ, foto: autorka

Na Žarnovovej ulici vznikol Kubik nápadov

„Kubik je miesto, kde každá myšlienka a nápad majú svoj priestor. Vymedzuje novú dimenziu, ktorej úlohou je, aby sa v nej každý človek našiel, rozvíjal ju do nových metrov kubických a aby zároveň pomohol spraviť krok ďalším návštevníkom.“ Tak charakterizujú mladí ľudia svoj nový a alternatívny priestor Kubik nápadov a myšlienok, ktorý vznikol svojpomocnou obnovou starých priestorov niekdajších zdravotníckych zariadení, röntgenu a pracovne na Ulici Andreja Žarnova v Trnave.

Okrem interaktívnych priestorov pre záujemcov o fotografiu, dizajn, maľbu a ďalšie aktivity sú priestory vyhradené aj na napĺňanie projektu Kolokolo, ktorého autormi a koordinátormi sú Adam Peciar a Patrik Hudák. Jeho zmyslom je zber a obnova starých bicyklov, ktoré sú potom postúpené ďalším záujemcom, najmä študentom, a tí ich (prostredníctvom univerzity, ktorá bicykle prevezme do svojho vlastníctva) využívajú na presun do rôznych častí mesta. Súčasťou aktivít je otvorenie „cykloobývačky“, ale aj dielne na renováciu bicyklov. Mladí ľudia, ktorí sa zapájajú do projektov v rámci Kubiku nápadov a myšlienok, chcú v tomto priestore vytvoriť aj platformu na organizovanie rôznych kultúrnych podujatí. „Jednou z akcií je aj Bercajgel, ktorú chceme rozvíjať v spolupráci s kanceláriou Zdravé mesto Trnava. Myšlienku sme rozvinuli aj vďaka sociálnej sieti, a jej zmyslom je voľné kolektívne bicyklovanie po meste. Prvá akcia bola koncom apríla a ďalšie by mali byť každú druhú stredu v mesiaci,“ hovorí Adam Peciar.

Ak máte doma starý a nepotrebný bicykel, môže žiť druhý život vďaka akcii mladých nadšencov, stačí ho priniesť na Žarnovovu 7. K celému projektu sa na stránkach Novínok z radnice ešte vrátíme.

-maju-

Zomrel jazykovedec Ján Štibraný

Vo veku 80 rokov zomrel v Trnave 6. apríla 2012 po krátkej a ťažkej chorobe jazykovedec Ján Štibraný.

Narodil sa 19. októbra 1931 v Smolenickej Novej Vsi. Po maturite na trnavskom gymnáziu študoval na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity (1951 – 54), a potom na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (slovenský jazyk – nemecký jazyk). Viac ako 40 rokov sa venoval najmä pedagogickej a vedeckej práci. Pôsobil na Katedre slovenského jazyka a literatúry a od roku 1966 na Katedre slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1961 bol jednu sezónu lektorom slovenského jazyka na Filozofickej fakulte Univerzity Józsefa Attilu v Segedíne na juhu Maďarska. Na kandidáta filologických vied ašpiroval Ján Štibraný prácou Sondy do štýlu slovenskej prózy a esejistiky (1986).

Vedecky sa venoval výskumu štylistiky, lexicológie a dejinám spisovnej slovenčiny. Z regionálneho hľadiska je zaujímavá jeho autorská a zostavovateľská práca v oblasti interpretácie a mapovania tvorby Jána Hollého (napríklad zostavoval zborník o interpretácii Jána Hollého V. Turčánym či editoval a zostavil chronológiu diela J. Hollého v jeho diele pre Zlatý fond slovenskej literatúry). Bol aj členom kolektívu autorov, ktorý pod vedením Jozefa Mistrika pripravil rozsiahle a dodnes vyhľadávané dielo Encyklopédia jazykovedy (Obzor, Bratislava 1993). Bol spoluzakladateľom letnej školy slovenského jazyka pre cudzincov Studia academica Slovaca.

Jednou z jeho posledných prác bola jazyková úprava prvého zväzku kompilovanej publikácie Dejiny Trnavy. V poslednom období pôsobil Ján Štibraný aj na Univerzite Cyrila a Metoda v Trnave ako tajomník Katedry slovenského jazyka a literatúry. Jeho manželkou bola pedagogička, jazykovedkyňa a regionálna autorka poézie Gabriela Gotthardová.

-maju-

Odsúdení sa zaujímali o udalosti po roku 1939

Takmer každý človek niekoľkokrát v živote urobí chybný krok. Následkom je zlomená noha alebo strata lásky a dôvery svojich najbližších. Ak je dôsledkom chybného kroku strata dôvery spoločnosti, nasleduje aj strata slobody. V blízkosti Trnavy, v Hrnčiarovciach nad Parnou, žijú ľudia, ktorých prechodným domovom je Ústav na výkon trestu odňatia slobody, zariadenie s minimálnym stupňom strázenia. Tak ako po minulé roky, Krajská knižnica Juraja Fándlyho v Trnave zorganizovala v rámci Týždňa slovenských knižníc návštevu tohto zariadenia.

Ústav navštívili mladí historici Ústavu pamäti národa Peter Sokolovič a Martin Lacko. Stretnutie s odsúdenými, medzi ktorými bol aj jeden indickej národnosti, sa konalo v galérii, ktorú otvorili začiatkom roka 2000. Mnohí svoj výtvarný talent objavili až po uväznení a niektoré obrazy v galérii sú zaujímavé. Azda oslovia aj porotu Medzinárodnej výtvarnej súťaže odsúdených, ktorej sa ústav zúčastní a ktorá sa tohto roku bude konať v Poľsku.

Po oboznámení s poslaním Ústavu pamäti národa propagovať myšlienky slobody a obrany demokracie pred režimami podobnými nacizmu a komunizmu, nasledovala beseda s veľmi aktívnymi odsúdenými, ktorá trvala viac ako dve hodiny. Témou bola Slovenská republika z rokov 1939 – 1945, Slovenské národné povstanie a následné budovanie socializmu s prenasledovaním ľudí iného politického vyznania, náboženské prenasledovanie a mnohé činy proti ľudskosti.

Účastníkov zaujímalo, či by prišlo k vyhláseniu SNP, ak by Nemci nezačali prehrávať, okolnosti Mníchovskej dohody, ktorá bola vlastne diktátom, a osobnosť prvého prezidenta Jozefa Tisa.

Odsúdení boli toho názoru, že popri židovskej otázke v čase 2. svetovej vojny by sa mali historici venovať aj prenasledovaniu rómskej komunity. Zaujímali ich aj odpovede na otázky, prečo sa po skončení vojny do hraníc Československa nevrátila aj Podkarpatská Rus, história Hlinkovej gardy, masakre po skončení povstania a prečo sa Hitler nepoučil z Napoleonovej prehry v Rusku a prepadol ho.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave organizovaním besied s odsúdenými robí veľmi záslužnú činnosť, ktorá obohacuje obe strany. Dočasní obyvatelia ústavu radi čítajú a privítali by väčší výber v knižničnom fonde, aj vzhľadom na to, že sa pripravuje výučba s možnosťou získať maturitu. V mnohých našich domácnostiach je množstvo kníh, ktoré už nie je kde ukladať. Čo tak ich ponúknuť Ústavu pre výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou?

Margita KÁNIKOVÁ

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy máj 2012

1. 5. 1512 – Trnavský mestský kapitán PAVOL HOLLÝ, ktorému patrili Starý Linč, Biely Kostol a Opoj, daroval celý svoj majetok slovensky písanou listinou mestu Trnave (500. výročie).

1. 5. 1637 – Kráľ FERDINAND III. daroval Trnavskej univerzite Turčiansku prepozitúru (375. výročie).

1. 5. 1942 – V Trnave sa narodil jadrový fyzik a pedagóg IVAN WILHELM, rektor Karlovej univerzity v Prahe (70. narodeniny).

4. 5. 1592 – MICHAL ZEGEDINUS z Trnavy sa zapísal na univerzitu v Heidelbergu ako druhý poslucháč zo Slovenska (420. výročie).

4. 5. 1887 – V Ružomberku sa narodil teľovýchovný pedagóg, organizátor a priekopník ľahkej atletiky na Slovensku JÁN HAJDÓCZY, ktorý v rokoch 1910 – 1939 pôsobil ako profesor gymnázia v Trnave, kde jeho pamiatku pripomína jedna ulica (125. výročie).

4. 5. 1952 – V Trnave umrel akademický sochár JÁN KONIAREK, tvorca viacerých pomníkov v Trnave, kde jeho meno nesie galéria a ulica (60. výročie).

6. 5. 1237 – Kráľ BELO IV. potvrdil výsady, ktorými Trnavu oslobodil od platenia daní v celom Uhorsku (775. výročie).

6. 5. 1962 – V Trnave umrel maliar a výtvarný pedagóg PAVOL LUKACHICH, ktorý pôsobil na gymnáziu a na Učiteľskej akadémii, nositeľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnavy in memoriam (50. výročie).

8. 5. 1837 – Trnavský rodák a neskorší kardinál JURAJ HAULIK sa stal záhrebským biskupom (175. výročie).

12. 5. 1772 – Lekárska fakulta Trnavskej univerzity sa presťahovala do novopostavenej a zvlášť pre ňu projektovanej budovy (240. výročie).

12. 5. 1992 – Prezident ČSFR vymenoval za prvého rektora novodobej Trnavskej univerzity astrofyzika, pedagóga a publicistu ANTONA HAJDUKA (20. výročie).

14. 5. 1877 – V Trenčíne sa narodil spisovateľ, prekladateľ a pedagóg JÁN DETRICH, autor informačnej monografie

o Trnave, ktorý pôsobil ako učiteľ a správca ľudovej školy v Trnave, kde aj umrel (135. výročie).

14. 5. 1947 – V Trnave sa narodil lekár – psychológ a politik ALOJZ RAKÚS, bývalý minister zdravotníctva SR (65. narodeniny).

16. 5. 1817 – V Suchej nad Parnou sa narodil hudobný skladateľ, pedagóg a zbormajster ALEXANDER KAPP, profesor Učiteľského ústavu a gymnázia v Trnave a regenschori dómu (195. výročie).

19. 5. 1922 – V Lietavskej Lúke sa narodil hudobník, pedagóg, dirigent spevokolu Bradlan a odborný publicista VIKTOR BRÓŠ, ktorý pôsobil na PdFUK v Trnave (90. výročie).

21. 5. 2007 – V Trnave umrel hudobník, hudobný pedagóg, dirigent a skladateľ JOZEF KUDRI, nositeľ Ceny mesta Trnavy za rok 2001 (5. výročie).

24. 5. 1972 – V Trnave sa uskutočnil prvý Vlastivedný seminár, na ktorom si poprední slovenskí historici pripomenuli výročie založenia Mestského divadla a výročie otvorenia Detskej opatrovne (40. výročie).

28. 5. 1937 – V Trnave sa narodil pedagóg a hudobník – saxofonista VILIAM HUĐCOVIČ, člen Old Boys Jazz Bandu (75. narodeniny).

28. 5. 1942 – V Nitre sa narodila muzikologička, redaktorka a hudobná publicistka TERÉZIA URSÍNYOVÁ, ktorá vyše tridsať rokov prežila v Trnave (70. narodeniny).

29. 5. 1922 – Vatikán vyňal z Ostrihomskej diecézy jej slovenskú časť a dal ju do správy trnavskej apoštolskej administratívy. Za jej prvého apoštolského administrátora vymenoval pápež PIUS XI. neskoršieho biskupa PAVLA JANTAUSCHA (90. výročie).

30. 5. 1692 – Vo Viedni sa uskutočnilo stretnutie zástupcov mesta Trnava s rektorom Trnavskej univerzity MARTINOM SENTIVÁNIM, na ktorom obe strany predniesli svoje argumenty v spore o právomoc nad univerzitnými študentmi v Trnave (320. výročie).

Zápas o obnovenie Trnavskej univerzity II. časť

(príspevok venovaný 20. výročiu obnovenia Trnavskej univerzity)

Iba zainteresovaní vo veci univerzity vedeli, že ide o čas. Aj vďaka vplyvu ľudí blízkych Občianskemu fóru a kancelárii prezidenta v Prahe (Mgr. Michal Horský, býv. poslanec FZ ČSFR) sa podarilo urýchlene vybaviť túto dôležitú agendu. Prezident Václav Havel skutočne už 12. mája 1992 podľa zákona o vysokých školách č. 172/1990 Zb. vymenoval RNDr. Antona Hajduka, DrSc., za rektora TU.

Vo svojom rozhodnutí sa nezmenil o orgánoch univerzity, pretože túto funkciu mal rektor vykonávať iba do zvolenia akademického senátu univerzity, ktorého právomocou bola legálna voľba rektora. Ako sa v neskoršom spore preukázalo, táto klauzula zákona platila iba pre existujúce univerzity, no neriešila problematiku pri novozaloženej univerzite. A to bol dôvod otvorenej vojny medzi dvomi táborami. Skupina smerujúca k politike HZDS a SNS napadla legitimitu tohto rozhodnutia a navyše poukazovala na skutočnosť, že Anton Hajduk mal iba vedeckú hodnosť (DrSc.), ale v tom čase ešte nemal požadovanú pedagogickú hodnosť (doc., resp. prof.)

Dobovú kuriozitu neočakávaného rýchleho vybavenia menovacieho dekrétu podčiarkla aj skutočnosť, že osobitný pražský kuriér priniesol prezidentov dekrét – menovanie rektora, ktorý nemal komu odovzdať, lebo univerzita nemala konkrétnu adresu! Napokon ho prenechal PhDr. Edite Bugalovej, vedúcej manažmentu trnavskej radnice, hlavnejestskej koordinátorky procesu zakladania univerzity, ktorá aj neskôr odovzdala na stôl primátora mesta. Imrich Borbély menovanie rektora dopravil ešte v ten istý deň do Bratislavy na SAV, osobne ho odovzdal novému rektorovi Antonovi Hajdukovi, a po prvý raz ho oslovil „Vaša magnificencia.“

Rektor si vybral prvých poradcov pre naštartovanie univerzity zo svojho okruhu – pedagógov pôvodne určených pre *Academiu istropolitanu* alebo z okruhu vedeckých pracovníkov SAV – doc. RNDr. Jána Regendu, RNDr. Iva Nováka, doc. Jána Drdúla, PhDr. Michala Slivku, Ing. Jána Klimana, kvestora JUDr. Jána Chmela, Mgr. Michala Horského – pre riadiacu organizačnú prácu, Elenu Kozákovú pre agendu zahraničných vzťahov, neskôr pribudli prof. Félix Litva, SJ, doc. Vladimír Krčméry, JUDr. Marek Šmid, ktorý vykonával právnu agendu univerzity, PhDr. Richard Marsina, PhDr. Jozef Šimončíč, hlavný promótor univerzity, a ďalší.

Vývoj politickej situácie osudu Trnavskej univerzity neprial. Parlamentné voľby 5. a 6. júna 1992 postavilo do čela štátu HZDS. Priamo z Trnavy sa ozvali prvé negatívne signály, keď funkcionári OV HZDS Karol Kabát, Arpád Matejka, ale aj prof. Július Kováč vyzvali ministra kultúry a povereného ministra školstva Dušana Slobodníka, aby odvolal Antona Hajduka z postu rektora TU z dôvodov účinnosti rozpornosti menovacieho dekrétu. Minister 25. augusta 1992 skutočne vyzval rektora na odstúpenie, ale návrh menovať za nového rektora prof. Júliusa Kováča neakceptoval, a tento post zveril doc. Ľubomírovi Harachovi. Otvorená politická vojna vrcholila. Napriek hrozivo vypätej situácii sa 1. 9. 1992 podarilo zvoliť akademický senát univerzity na čele s doc. Michalom Slivkom, ktorý potvrdil vo funkcii rektora Antona Hajduka. Zvolení boli aj prví dvaja dekáni doc. Ján Drdul, CSc., ako dekan pedagogickej fakulty a dekanom fakulty humanistiky sa stal PhDr. František Kočiš, CSc. Už 9. – 18. septembra 1992 sa začali riadne prijímacie pohovory v priestoroch Materiálovo-technologickej fakulty SVŠT na Paulínskej ulici 16. Ako vzdoro-politická akcia boli na podnet ministerstva školstva zorganizované aj iné prijímacie pohovory v budove Tatraskla. Pretože na tento akt bola zneužitá nelegálna pečiatka a dokumentácia, médiá tento vládny podvod odhalili a absolútna väčšina z vyše tisíc štyristo uchádzačov ignorovala túto možnosť. Podmienky s riadne vykonanými pohovormi a zápisom na štúdium legálne splnilo vyše 200 uchádzačov.

Dobová tlač nám zachovala priebeh tohto, už len politického súboja o Trnavskú univerzitu. Do budovy univerzity (býv. Stavoprojekt) prišiel 9. septembra 1992 v populárnejších hodinách minister Dušan Slobodník a vyzval rektora na odstúpenie. Ten neuposlúchol, a preto dal minister pokyn na zastavenie dotovania univerzity, zablokoval všetky účty a zároveň zrušil podpisové právo rektora. Navyše, prítomný technik ministerstva bol poverený výmenou zámkov na rektoráte univerzity. Pretože prvolané policajné orgány sa nehodli zamiešať do tejto zložitej situácie, na základe osobného postoja primátora mesta Ing. Imricha Borbélyho a odvážneho postoja Mgr. Michala Horského sa zabránilo otvorenému konfliktu. Vylomený zámok na rektoráte sa stal predmetom neskoršej humornej situácie. Primátor mesta totiž vyzval ministra, aby mu vylomený zámok na univerzite vrátil, lebo je majetkom mesta. Túto situáciu s veľkým záujmom pertraktovali médiá. Ministrom poverený rektor Ľubomír Harach pod vplyvom vývoja situácie neskôr natrvalo opustil budovu univerzity a rezignoval na tento post. Taktiež prof. Július Kováč sa nedočkal svojho postu na univerzite. Ako protest na riešenie tejto závažnej krízy vznikla Nadácia Universitas Tyrnaviensis, ktorá hodlala financovať univerzitu i mimo štátnych zdrojov. Mesto Trnava poskytlo univerzite aj prvé skromné dotácie na nevyhnutnú opravu budovy a zabezpečilo vybavenie univerzitnej jedálne.

K upokojeniu situácie prispela aj skutočnosť, že Mesto Trnava získalo na poslednú chvíľu do svojej správy budovu Stavoprojektu na Hornopotočnej ulici. Na základe Dohody o prenesení zakladateľskej funkcie uzavretej 24. 4. 1992 medzi Ministerstvom výstavby a stavebníctva SR zastúpeným ministrom Ing. Jozefom Bútorom a Mestom Trnavou zastúpeným primátorom Ing. Imrichom Borbélym prešla na Mesto Trnava zakladateľská funkcia k firme Stavoprojekt, š. p. Trnava, Hornopotočná ul. č. 23, Trnava. Dohoda nadobudla účinnosť 1. 5. 1992. Už v tejto dohode sa konštatovalo, že Mesto má záujem zabezpečiť „rozhodujúce priestory pre Trnavskú univerzitu“. Uzatvorenie dohody bol teda prvý krok k tomu, aby mesto mohlo získať do vlastníctva budovu na Hornopotočnej ulici 23, kde mala sídliť Trnavská univerzita. Na dosiahnutie tohto cieľa boli potrebné ešte ďalšie kroky. Mestské zastupiteľstvo uznesením 105/92 z 12. 5. 1992 potvrdilo pokračovanie v likvidácii š. p. Stavoprojekt Trnava a menovalo za likvidátorku Ing. Annu Vanákovú. Následne bolo potrebné vybaviť výnimku z procesu likvidácie majetku uvedeného podniku – aby sa nemusela budova na Hornopotočnej ulici 23 predať v dražbe, ale bola bezodplatne prevedená do majetku Mesta Trnavy. Výnimku bolo kompetentné udeliť Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky. Výnimku ministerstvo udelilo 26. 4. 1992, tesne pred realizáciou personálnych zmien na ministerstve. Na základe výnimky bol spracovaný protokol o prechode vlastníctva a Mesto Trnava sa stalo vlastníkom nehnuteľnosti na Hornopotočnej ulici 23. Na Mestskom úrade v Trnave celý tento proces zabezpečovali podľa pokynu vedenia mesta Ing. Hana Dienerová a JUDr. Jana Tomašovičová. Budovu 1. októbra 1992 obrotom zapožičalo mesto za symbolickú sumu univerzite. Napokon bol konečný prevod budovy aj s pozemkami v prospech univerzity potvrdený primátorom Ing. Štefanom Bošňákom až 25. novembra 2004.

Minister Slobodník bol onedlho vo funkcii zastupujúceho ministra školstva nahradený novým ministrom školstva, ktorým sa stal prof. Matúš Kučera. Ten však pod politickým tlakom Mečiarovej vlády potvrdil vládny návrh na zrušenie Trnavskej univerzity a predložil ho do parlamentu. Zachoval sa list, ktorý poslal PhDr. Jozef Šimončík priamo ministrovi Matúšovi Kučerovi s prosbou, aby zvážil svoje rozhodnutie a netrval na zrušení univerzity. Takmer mediálna hystéria okolo univerzity vyústila do nepochopiteľných situácií, keď aj vtedajší predseda parlamentu Ivan Gašparovič rokoval so skupinou protestujúcich novoprijatých poslucháčov Trnavskej univerzity a dával im záruku, že môžu študovať na ktorejkoľvek inej univerzite, ak opustia Trnavu. Vláda ponúkla dokonca prostredníctvom rokovania Biskupskej konferencie, aby sa Trnavská univerzi-

ta premenila na katolícku univerzitu. Tlak verejnosti však prevládcoval politické intrigy a napokon tento návrh na zrušenie TU nebol zaradený do programu rokovania NR SR.

V tejto politicky vážnej klíme napokon nastal Veľký deň pre Trnavu. 8. novembra 1992 sa v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa konala slávnostná sv. omša, ktorú celebroidal arcibiskup metropolita Ján Sokol. Pred začatím slávnostnej bohoslužby prechádzal ulicami slávnostný sprievod duchovných a akademických funkcionárov z viacerých krajín spolu s prvými študentmi oboch fakúlt, ktorí svojím demonštratívnym postojom prispeli k zachovaniu univerzity. Vo foyeri budovy univerzity primátor mesta odhalil v prítomnosti autora, slovensko-francúzskeho sochára Williama Schiffera, bustu zakladateľa Trnavskej univerzity kardinála Petra Pázmaňa.

Vyvrcholením bolo ceremoniálne slávnostné otvorenie obnovenej Trnavskej univerzity v sále trnavského divadla. Sálu bezplatne prenajal na tento akt vtedajší riaditeľ divadla Mikuláš Fehér. Hlavnými ceremoniami pamätnej inaugurácie univerzity boli predseda akademického senátu doc. Michal Slivka a prodekan fakulty humanistiky Mgr. Michal Horský. Celý kultúrny program, dekoráciu javiska a priestorov divadla zabezpečila muzikologička Viera Kudriová. V tomto programe vystúpil spevácky súbor Cantica nova s dirigentom Gabrielom Kalapošom, báseň predniesol herec Tibor Vokoun. Celý slávnostný akt prenášala aj televízia, a tak mali možnosť sledovať ceremonie na veľkej obrazovke na hlavnom námestí aj početní obyvatelia mesta. Po slávnostných fanfárah nabitá sála privítala oficiálnych hostí, mons. Jána Sokola, rektora TU Antona Hajduka, primátora mesta Ing. Imricha Borbélyho, predsedu akademického senátu Michala Slivku, prorektora doc. Jána Regendu, dekanov doc. Jána Drdula, prof. Mikuláša Baša, prodekana doc. Petra Čerňanského, prodekana Mgr. Michala Horského, odb. poradcu rektora JUDr. Mareka Šmída a promotora inaugurácie PhDr. Jozefa Šimončiča. Medzi oficiálnymi hosťami boli prof. Jozef Petráň, prorektor Karlovej univerzity, prof. Ivan Wilhelm, predseda akad. senátu KU – neskorší rektor Karlovej univerzity, excelencia Tomáš Karol Bartal, opát rádu premonštrátov z Jasova, prof. Martin Černošký, ako aj predstavitelia Sliezskej univerzity v Opave, Masarykovej univerzity v Brne, Katolíckej teologickej akadémie vo Varšave, prof. Milan Jelínek ako predseda rektorov českých vysokých škôl, ale aj predstavitelia univerzít z Nitry, Prešova a Košíc. Početne bol zastúpený aj jezuitský rád SJ, prof. Felix Litva, Jozef Oprala, SJ a. i. Taktiež sa inaugurácie zúčastnil PhDr. Štefan Hanakovič, predseda SSV, delegácie miest Bratislavy, Košíc, ako aj predstavitelia vybraných inštitúcií a predstavitelia cirkví. V jednotlivých vystúpeniach odznali povzbudzujúce slová novej univerzite, ľudia poslali aj finančné i materiálne dary, nechýbala kvetinová výzdoba. Ešte dlho prichádzali aj podporné listy univerzite od mnohých významných osobností. Tieto boli neskôr vystavené aj na tabuli univerzity, ktorú si študenti nazvali „Múr nárekov“. Z úst nového rektora Trnavskej univerzity RNDr. Antona Hajduka, DrSc., prvý raz po mnohých rokoch zazneli posvätné oslovenia: „Excellencie, Magnificencie, Spektability, Honorability, vážená akademická obec, vážení hostia – pokoj vám!“ Predseda akademického senátu TU PhDr. Michal Slivka, CSc., predniesol text rozhodnutia senátu z 1. septembra 1992 o zriadení Pedagogickej fakulty TU a Fakulty humanistiky TU. Rektorovi a obom dekanom Trnavskej univerzity boli odovzdané insígnie. Po ukončení oficiálneho programu sa odobrali akademickí hodnostári a čestní hostia do Kaštieľa v Dolnej Krupej, kde po prehliadke areálu bolo pohostenie.

Konečnou bodkou za celou kauzou bolo vyvrcholenie parlamentného boja medzi stranami. Pod tlakom informácií, ako napríklad zverejnenie skutočností, že v Maďarsku až tri univerzity sa hlásia k odkazu historickej Trnavskej univerzity, napokon aj SNS odstúpila od svojho stanoviska a zrušila svoje požiadavky. 17. novembra 1992 prišlo oznámenie, že bol vládny návrh na zrušenie Trnavskej univerzity zamietnutý. Trnavská univerzita bola napokon oficiálne legalizovaná 15. novembra 1992, kedy sa začalo riadne vyučovanie. Rektor Anton Hajduk následne habilitoval na Karlovej univerzite v Prahe a získal docentúru a splnil tým všetky podmienky na tento post. Napokon aj

nový prezident SR Michal Kováč ho 21. októbra 1993 definitívne potvrdil vo funkcii rektora, so stanoveným funkčným termínom do 24. septembra 1996. Za pozornosť stojí aj odvaha a entuziazmus prvých pedagógov univerzity, ktorí prvé tri mesiace vyučovali zdarma, pretože im ministerstvo neumožnilo finančné zdroje na výplatu. A tak sa rodila v pôrodných bolestiach nádejná cesta obnovenej Trnavskej univerzity, ktorá opäť povýšila Trnavu na univerzitné mesto.

Epilóg: Po aktuálnom zhodnotení reálneho stavu chronologických udalostí môžeme konštatovať, že prinavrátanie univerzity do Trnavy sa odohrávalo v prostredí politického súboja u nás. V čase revolučných udalostí rokov 1989 - 1990 malo mesto šancu získaním budovy na Halenárskej ulici bojovať za svoju univerzitu. Nestalo sa tak. Chytrnosťou ju získali ľudia okolo Slovenskej vysokej školy technickej. V okamihu rodiacej sa univerzity v rokoch 1991- 1992 mesto nemalo odrazu pre vlastnú univerzitu budovu, rovnako do dnešných dní ani univerzitný internát. Po urputnom boji s nastupujúcou érou mečiarizmu napokon na poslednú chvíľu vzniká Trnavská univerzita za doslovne stresových okamihov. No idea zamietnutého projektu ďalšej univerzity neodradila jej osnovateľov a o päť rokov neskôr 1997 vzniká Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave ako konkurenčný projekt. V súčasnosti prakticky tri univerzity vzhľadom na počet obyvateľov mesta je predsa len jav ojedinelý. A tak Trnava je právom – univerzitným mestom s naplnenými ideálmi. Treba iba prezentovať spoločenský prospech týchto univerzít v konkurenčnom procese vývoja nášho vysokoškolského systému. Najtragickejšou postavou celého procesu sa stal prof. Július Kováč. Keď som ho stretol pred rokmi s podlomným zdravím v stredisku sociálnej starostlivosti, iba si vzdychol: „Vzali mi tri univerzity...“

Dr. Peter Horváth

Použité pramene: *Dejiny Trnavskej univerzity 1635-1777 1992- 2010*, Trnava 2010 (Zostavil Jozef Šimončič). Ďalej poskytli informácie: Jozef Šimončič, Imrich Borbély, Michal Horský,, Arpád Matejka, Bohumil Chmelík, Vladimír Oktavec, Hana Dienerová, Jana Tomašovičová, Edita Bugalová, Bea Kufelová, Viera Kudriová, archív autora P.H) Príspevok je ukážkou z pripravovanej publikácie autora: „Meta-morfózy Fortúnny.“

Znovuzrodenie pôvodnej tváre Káčerovho majera

Celé storočie prísne strážená neskorobaroková pamiatka je opäť prístupná

Jedným z historických zaužívaných názvov miestopisu Trnavy je aj názov „Káčerák“. Starší Trnavčania, ale aj väčšia časť strednej generácie sa hneď zorientuje. Ostatným môže pri tom pomôcť tento článok.

Káčerák, alebo tiež Káčerov majer patrí medzi zopár historických objektov, nachádzajúcich sa mimo opevneného jadra Trnavy, ktorých pôvod siaha hlbšie ako do 19. storočia, keď Trnava už definitívne prekročila stáročný stredoveký prstenec svojich hradieb. Areál Káčerovho majera leží severozápadne od historického jadra, priamo pri toku Trnávky, na jej ľavom brehu na rozsiahlej parcele vymedzenej z juhu Kalváriou a zo severu Cukrovou ulicou. Pred areálom z východnej strany je cvičisko pre psov, pozdĺž ktorého vedie cesta k bývalému mestskému pivovaru, známemu ako Sesslerova sladovňa.

Podľa plánu mesta z roku 1767 sa na mieste areálu nachádzal objekt pustovne so záhradou. Tú kúpil v roku 1770 za neznámym účelom barón Ján Ľudovít Schwartzter

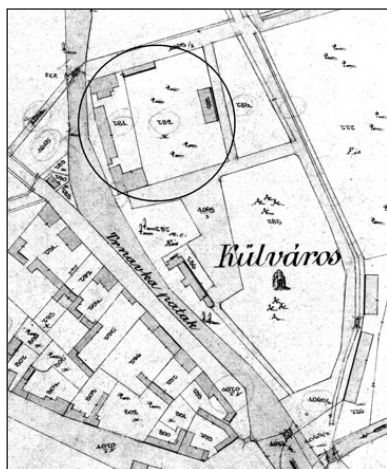
Trnava - Nagy-Szombathely

Huzaren - Kaserna, Huzár - lakanya

(opát, kanonik a trnavský farár). Do roka však nehnuteľnosť predal Trnavskej univerzite na účely zriadenia botanickej záhrady novo vzniknutej Lekárskej fakulty. Toto využitie sa najmä z dôvodu častých záplav pozemku neosvedčilo.

Novým vlastníkom sa 11. septembra 1776 stáva Michal Walter. Na základe výskumov už dnes vieme, že vznik areálu súvisí práve s ním. Ako pivovarník prišiel do Trnavy nedávno predtým z Neüburgu, aby si prenajal mestský pivovar (Sesslerovu sladovňu), postavený ešte v polovici 16. storočia. Ten prevádzkoval od roku 1771 (v tom istom roku bol aj prijatý za trnavského mešťana) až do roku 1799. Keďže bol v podnikaní úspešný, mohol si zakrátko dovoliť vybudovať vlastnú rezidenciu s hospodárskym dvorom, pričom z praktického hľadiska bol preňho úplne ideálny pozemok nadobudnutý práve v blízkosti pivovaru. O Walterových schopnostiach svedčí fakt, že v roku 1783 dal prestavať aj pivovar. Od roku 1799 prešiel areál rukami viacerých súkromných vlastníkov (Anton Katharin, Ján Lužický, Samuel Koppel). Posledným z nich sa stal po sobášii s neterou Samuela Koppela Henrich Káčer, podľa ktorého sa odvtedy ujalo ešte stále zaužívané pomenovanie usadlosti, fungujúcej ako hospodársky dvor – Káčerov majer. Historická pohľadnica so záberom na hlavnú budovu prezrádza, že najneskôr v roku 1905 nastala radikálna zmena využitia areálu. V tomto období tu už sídlili husárske kasárne. Z toho takmer naisto vyplýva, že takýto strategický objekt už nemohol byť len prenajatým súkromným majetkom, ale vlastníctvom štátu. Kedy došlo k zmene vlastníctva, sa však nepodarilo zistiť. Aj po rozpade Rakúsko-Uhorska slúžil „Kačerák“ vďaka svojej vhodnosti na vojenské účely. Najskôr tu bola Škola štátnej stráže bezpečnosti pre Slovensko a neskôr, až do konca 20. storočia, tu bola umiestnená spojárska rota. Po jej odchode z Trnavy získal areál ako prebytočný majetok armády v roku 2002 Pamiatkový úrad Slovenskej republiky.

O postupnom vývoji zástavby areálu od doby jeho vzniku nám dávajú svedectvo viaceré historické mapy. Podľa nich vieme o existencii objektu pustovne na pozemku budúceho majera, v rámci rozsiahlej záhrady. Prvé vojenské mapovanie Uhorska usku-točnené v rokoch 1782 – 1784 jednoznačne dokladá dobu vzniku areálu ešte pred rokom 1784. Areál bol od začiatku predelený vnútorným plotom rovnobežným s Trnávku na dve samostatne fungujúce časti: väčšiu obytno-reprezentačnú, zaberajúcu približne 2/3 plochy a majerskú časť popri Trnávke. Podľa mapy dal Walter najprv vybudovať v každej časti jednu budovu. V prednej časti vznikla v čele parcely v strede hlavná obytno-reprezentačná budova, osadená smerom k ceste do pivovaru. Predný pozemok má na mape farbu, ktorou sa označovali okrasné záhrady, čo zodpovedá charakteru reprezentačného obydlija. Zadný pozemok areálu je vo farbe vyznačujúcej poľnohospodárske využitie. Najstaršia budova v tejto časti stála kedysi v severozápadnom kúte. Aj keď zanikla v 2. polovici 20. storočia, podľa archívnych plánov vieme, že bola prízemná s viacerými klenbovými priestormi s typom klenieb zodpovedajúcim poslednej tretine 19. storočia – dobe vzniku areálu. Na ďalšej známej mape – 2. vojenskom mapovaní z rokov 1857 – 1858 je v areáli už päť samostatne stojacich budov. Bez pamiatkového výskumu dodnes existujúcich stavieb nedokážeme zatiaľ určiť, za ktorého vlastníka ďalšie budovy vznikli. Dokonca nie je možné vylúčiť, že ich mohol dať postaviť ešte aj Walter. Jedna budova pribudla v obytnej časti. Podľa výkresov z roku 1921, na ktorých je okrem návrhu prestavby budovy na kuchyňu s jedálňou posádky znázornený aj pôvodný stav budovy, išlo o jednopodlažný dom správcu. Jeho vnútorné 3-priestorové členenie obytnej časti s pitvorom a čiernou kuchyňou bolo typické skôr pre ľudové domy. Východná časť správcovského domu slúžila na hospodárske účely. Tento objekt stojí na severnej hranici pozemku pozdĺž Cukrovej ulice dodnes a aj naposledy slúžil ako kuchyňa s jedálňou. V menej rozľahlej hospodárskej časti areálu pribudli dve prízemné budovy. Jedna z nich, zbúraná v 2. polovici 20. storočia, lemovala strednú časť hranice parcely popri Trnávke. Druhá stavba tiež obdĺžnikového pôdorysu tvorila južnú hranicu pozemku. Tá vo výrazne prestavanom stave existuje dodnes. Veľmi presným dokladom

o vývoji „Kačera“ je katastrálna mapa z roku 1895. Naďalej znázorňuje 5 samostatne stojacich stavieb, ktoré boli podľa vyznačenia okrem hlavnej budovy iba prízemné, ale zároveň pri jej porovnaní s predošlou mapou vidno zväčšenie všetkých troch hospodárskych budov prístavbami. Najstaršia z nich – severozápadná má malú prístavbu zo strany dvora, západná bola podstatne predĺžená a juhozápadná bola dostavaná krídlom pozdĺž Trnávky do pôdorysu v tvare „L“.

Výraznejšie zmeny objektov si vyžiadalo až vojenské využitie areálu v 20. storočí. Realizované boli po prechode vlastníctva na československý štát. Okrem už spomínanej prestavby správcovského domu boli podstatne prebudované aj hospodárske budovy. Podarilo sa najst' viaceré výkresy prestavby z roku 1921. Podľa nich vieme napríklad, že západná budova bola zmenená na telocvičňu.

Najväčšia zmena sa týkala juhozápadného objektu, ktorý po nadstavbe poschodia slúžil ako škola. Zaujímavosťou je, že po nadstavani objektu použili na jeho zastrešenie znovu zložený pôvodný krov. Je to príklad toho, ako sa dá použitím starej konštrukcie ušetriť a ako nemusí všetko staré skončiť na smetisku.

Dodnes sa zachovali tri historické budovy areálu: obytná reprezentačná budova, správcovský dom a škola. Od roku 2003 sú vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku. Až po odchode armády nastala šanca konečne spoznať aj pamiatkové hodnoty predtým prísne strážených interiérov, hlavne reprezentačnej budovy, ktorá mala ideálne predpoklady stať sa novým sídlom krajského pamiatkového úradu. Boli sme veľmi milo prekvapení zistením, že počas 100-ročného fungovania armády nastali v interiéroch len minimálne zmeny a že zvonku na prvý pohľad výrazovo zúbožený objekt dýcha vo vnútri históriou s veľkým množstvom rozličných slohových prvkov. Zistili sme, že objekt s centrálne umiestneným prejazdom je takmer celý podpivničený, pivnice aj celé prízemie sú zaklenuté pôvodnými neskorobarokovými klenbami, priestorové rozčlenenie vychádza z palácovej dispozície. Na rozdiel od vonkajšku budovy, ktorý zodpovedajúci funkcii a dobe vzniku objektu musel byť zámerne riešený symetricky, sa ale vnútorné členenie častí po bokoch prejazdu úplne líšilo tým, že severná časť mala v strede pozdĺžnu chodbu.

Pred obnovou objektu bolo potrebné ako podklad pre projektovanie vykonať aj sondážny pamiatkový výskum. Cieľom bolo získať informácie umožňujúce prinavrátiť objektu čo najviac slohový vzhľad. Prinavrátanie výrazu sa týkalo predovšetkým fasád, na ktorých mnohé prvky čiastočne, alebo aj úplne v priebehu 20. storočia zanikli. Našťastie, takmer všetky zaniknuté pôvodné prvky sa podarilo zistiť pod novodobou omietkou aspoň v otlakoch, a ďalšie bolo možné obnoviť podľa historickej pohľadnice. K výnimočne cenným nálezom patrí objav otlaku iniciálok M a W na najstaršej omietke. Našli sa na čelnej fasáde, v strešnom štíte – tympanóne, v strede nad prejazdom. Sú dôkazom, že budova bola postavená za Michala Waltera v 1. etape budovania areálu, hneď v celom dnešnom rozsahu. Medzi iniciálkami sa nachádzal

pôvodne aj štukový erb a celá plocha štítu bola vtedy pokrytá zložitou štukovou výzdobou, ktorú sa z otláčkov nepodarilo zrekonštruovať. Veľmi dôležité pre obnovu bolo ale zistenie pôvodných tvarov omietkových orámovaní okien, ktoré sme mohli dovtedy len odhadovať podľa príbuzných objektov. Našťastie, aj tieto orámovania sa zachovali aspoň v otláčkoch. Oproti predpokladom mali prepracovanejšie detaily, čo zodpovedalo reprezentatívnosti budovy. Nakoniec okrem štuky tympanónu umožnili ostatné zistenia vytvoriť znovu pôvodný neskorobarokový stav fasád z 18. storočia, ktorý pretrval až do armádných úprav v 20. rokoch 20. storočia. Boli na to však potrebné aj mnohé ďalšie úpravy ako: zmenšiť na pôvodný rozmer okná prizemia, zrekonštruovať pivničné okienka s kamennými šambránami, na dvorových fasádach zrušiť rôzne nevhodné „vojenské“ otvory a namiesto nich obnoviť zaniknuté pôvodné okná, aby boli fasády opäť symetrické. To, čo sa podarilo u fasád, nebolo však možné doceliť pri streche. Pre pôsobivosť budovy je škoda, že pri prestavbe areálu po vzniku Československa bola pôvodná majestátna manzardová strecha, typická v 18. storočí najmä pre paláce, nahradená bežnou valbovou strechou. Aj tá však má už pamiatkovú hodnotu nielen kvôli svojmu veku, ale tiež preto, že na jej vytvorenie boli použité aj niektoré pôvodné prvky z 18. storočia. Preto nebolo správne ju znova nahradiť strechou pôvodného tvaru.

Pri skúmaní interiéru sme hľadali aj možné pozostatky po pustomni, ktoré sa nenašli. Naopak, potvrdilo sa, že objekt vznikol naraz ako novostavba a počas celej svojej existencie nebol vnútri výraznejšie prebudovaný. Svedčí to o nadčasovej kvalite a funkčnosti pôvodného riešenia, ktoré si ani pre dnešné využitie nevyžadovalo takmer žiadne dispozičné úpravy. Len zopár priestorov bolo rozdelených novšími historickými priečkami. Interiéry boli v mladších obdobiach upravované skôr v detailoch. V 19. a začiatkom 20. storočia to boli najmä výmeny časti dverí alebo výmeny podláh.

Aj u interiérov bolo rozhodnuté o obnove do podoby čo najviac pripomínajúcej vzhľad pred armádnymi úpravami v 20. rokoch 20. storočia, teda vzhľad zachovávajúci aj spomínané drobné historizujúce úpravy so všetkými zachovanými prvkami z nich. K umocneniu historického dojmu obnovených interiérov navyše pomohla prezentácia maliarskej výzdoby schodiska na poschodie a na neho nadväzujúcej haly. Vznik týchto malieb predpokladáme za vlastníctva Samuela Koppela, ktorý dal v 60. rokoch 19. storočia vyrobiť aj

dekoratívnu mrežu na schodisko označenú jeho iniciálkami zachovanými dodnes. Počas obnovy bola v južnej časti prizemia objavená aj mladšia maľovaná výzdoba z prelomu 19. a 20. storočia. V jednej z miestností je v súčasnosti po odkrytí viditeľná.

V roku 2011 bola po niekoľkoročnom úsilí ukončená pamiatková obnova hlavnej budovy areálu, do ktorej sa nasťahoval Krajský pamiatkový úrad Trnava. Vďaka novému využitiu dostala šancu spoznať túto pamiatku aj verejnosť, pred ktorou bol predtým areál so vzácnymi pamiatkovými hodnotami celé storočie prísne strážený. Aj preto usporiadali pamiatkari 9. decembra 2011 prvýkrát Deň otvorených dverí, na ktorom oboznámili návštevníkov s históriou, hodnotami a obnovou Kačeráku. Vzhľadom na záujem a pozitívny ohlas verejnosti predpokladáme ďalšie reprízy tejto akcie.

Milan KAZIMÍR, Krajský pamiatkový úrad Trnava

Použitá literatúra:

RÁBIKOVÁ, Zuzana: *Pôvod kaštieľa tzv. Kačeráku v Trnave vo svetle archívnych prameňov*. In: Monumentorum tutela, Ochrana pamiatok 16. Pamiatkový úrad Slovenskej republiky: Bratislava, 2005, str. 161 – 168

KAZIMÍR, M., RÁBIKOVÁ, Z., KONDLOVÁ, A.: *K histórii a obnove tzv. Káčerovho majera v Trnave*. In: Pamiatky Trnava a Trnavského kraja 14. Krajský pamiatkový úrad Trnava: Trnava, 2011, str. 3 - 10

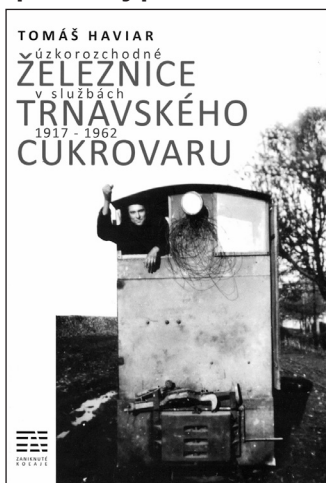
Odhalili minulosť úzkorozchodnej železničky

Originálnym, dnes už archívnym cukrom z trnavského cukrovaru a tradičným repákom, teda destilátom z rezkov cukrovej repy, uviedli v západnom krídle trnavskej radnice do života novú a na naše pomery aj unikátnu publikáciu **Úzkorozchodné železnice v službách trnavského cukrovaru 1917 – 1962**. Autor Tomáš Haviar v nej kompaktno a aj dobovo graficky spracoval množstvo unikátnych informácií o jednom z najväčších priemyselných dopravných systémov na území dnešného Slovenska. Kniha zachytáva nielen časť významnej histórie technických pamiatok na území mesta Trnava a v jej širšom regióne, ale mapuje vznik a existenciu tohto druhu dopravy z hľadiska prevádzky na cukrovarských železničiach a železničiach pri rôznych továrňach. Kniha vznikla v edícii **Zaniknuté koľaje** a je druhou v poradí po podobnej publikácii o **úzkokoľajnej železnici v Záhorskej Vsi**.

Knihu Tomáša Haviara uviedli do života Róbert Ružek, predseda Združenia na záchranu lesných železníc Slovenska, ktoré prevádzkuje Lesnú železnicu Katarínka, a Bohuslav Kráľovič, ktorý bol posledným správcom vlečky trnavského cukrovaru a je zberateľom historických dokumentov o železnici cukrovaru a samotnej fabrike. Titul hovorí predovšetkým o úzkokoľajnej železnici, ktorou sa vozila cukrová repa z okolia Trnavy do spracovateľského podniku, ale autor spomína aj detskú železnicu a úzkorozchodnú hospodársku železnicu Cífer – Pác – Budmerice a podobnú železnicu Nádaš (Trstín) – Biksárd (Buková).

Mnohí Trnavčania si ešte pamätajú tzv. veľkú železnicu (s klasickým železničným rozchodom 1 435 mm), ktorá išla od železničnej stanice popri Trnávke až do konzervárne a cukrovaru P. Jilemnického. Tá zanikla začiatkom 70. rokov, a to pripojením tejto železnice na hlavnú trať zo strany Nemečanky. No málokto už vie, že okrem tejto „veľkej“ železnice mal cukrovar už oddávna aj úzkorozchodnú železnicu. Tou fabrika do roku 1962 dovážala repu a niektoré ďalšie komodity do podniku. A práve tá bola v minulosti unikátnym dopravným systémom, ktorý by bol isto dnes aj turistickým lákadlom.

Pre autora knihy Úzkorozchodné železnice v službách trnavského cukrovaru Tomáša Haviara bola takáto téma veľkým lákadlom, najmä po tom, čo už mal skúsenosti s archívnu prácou v tejto oblasti. „Na začiatku bola myšlienka zmapovať dejiny úzkorozchodných železníc na území Bratislavskej župy. Trnava patrila do roku 1928 do Bratislavskej župy a v Trnave sa nachádzal jeden z najväčších úzkorozchodných systémov v tejto župe. Mal viac ako 100 kilometrov úzkorozchodných železníc. Všetky archívy, ktoré boli v bývalom cukrovare, boli na rôznych miestach u nás aj v zahraničí. Napríklad, pôvodne sme mali asi len tri fotografie. Avšak na základe prvotnej medializácie zámeru napísať takúto knihu sa prihlásili ľudia, ktorí svojou aktívnou pomocou pomohli rozšíriť diapazón dokumentov, a to nielen fotografií, ale aj archívnych materiálov. Podarilo sa získať množstvo informácií o výstavbe železnice takmer rok po roku. Vďaka trnavským lokálpatriotom sme získali aj fotografie, ktoré boli na neznámych miestach. Významné sú fotografie z prevádzky cukrovaru z 20. a 30. rokov, fotky po znarodení cukrovaru a cenné sú z obdobia, keď na úzkorozchodnej sieti fungovala tzv. detská železnica,“ povedal o začiatkoch práce na knihe Tomáš Haviar, ktorý je vďaka svojmu vzťahu k železničiarom aj publicistom zaoberajúcim sa propagovaním histórie úzkorozchodných železníc na Slovensku.

Najcennejším kontaktom pre autora, inak rodáka z Martina a dnes aj Trnavčana, bolo stretnutie s Bohuslavom Kráľovičom, bývalým správcom „veľkej“ železničnej vlečky do cukrovaru a ďalších podnikov. Práve ten sa počas svojho pôsobenia v cukrovare zaujímal o históriu železnice a cez kontakty a známosti s bývalými zamestnancami dokázal zozbierať množstvo fotografií z éry úzkokoľajky, časť z nich je aj použitá v publikácii.

V úvodnej kapitole o úzkorozchodnej železnici v trnavskom cukrovare hovorí autor o tradícii trnavského cukrovarníctva siahajúcej do roku 1869, o ére rodiny Stummerovcov, ktorí cukrovar v 70. rokoch 19. storočia zachránili pred krachom, o dopravnom systéme a koľajovej doprave v cukrovare, jeho prevádzke v čase pred hospodárskou krízou, vývoji výstavby koľajového systému a prevádzky priamo v cukrovare a na tratiach, až po dejiny a vznik detskej železnice v Trnave. Dôležitú časť tvorí kapitola o zániku úzkorozchodnej železnice a jej likvidácii. Kniha prináša i ucelený prehľad vozňového a lokomotívneho parku železnice. Významnú hodnotu má aj množstvo archívneho materiálu, tabuliek, máp a nákresov, ktoré konkretizujú niektoré technické aspekty tohto dopravného systému.

Na prezentácii v západnom krídle trnavskej radnice (na ktorej sa zúčastnili milovníci železníc, ale aj niekdajší a súčasní pracovníci modrej armády) hovoril autor napríklad aj o motivácii vzniku úzkorozchodnej železnice. V širšom kontexte bola v dobe vzniku železnica jediným dopravným prostriedkom, ktorý kapacitne postačoval potrebám štvrtého najväčšieho priemyselného podniku Uhorska, ktorým bol práve trnavský cukrovar. Túto službu nedokázala v čase vzniku okolo roku 1917 zabezpečiť žiadna doprava, pretože v cestná sieť v okolí Trnavy prakticky neexistovala. „Železnička vznikla v rokoch prvej svetovej vojny: Bol nedostatok pracovnej sily, cukrovar sa snažil zjednodušiť všetky procesy výroby, aj dopravu, a tak vybudoval takúto úzkokoľajnú železnicu. Po modernizácii v roku 1923 sa dosiahlo na tú dobu maximum množstvo prepravovanej repy. Potom pre pozemkovú reformu, keď sa zmenilo vlastníctvo pôdy, klesal objem prepravovanej repy, najmenší bol počas druhej svetovej vojny. Po vojne naštartovaním priemyslu začali narastať aj objemy, napriek tomu sa nekladali prostriedky do údržby. Preto sa od polovice päťdesiatych rokov začali znižovať prepravné výkony. Veľa zapríčinilo aj to, že v tomto čase sa v Trnave a okolí začali asfaltovať cesty. Prišla možnosť prepravovať repu automobilmi, čo prinášalo mnoho výhod, pretože nafta bola lacná. Z dnešného pohľadu sa na to pozeráme celkom inak – keďže dnes sú preplnené cesty nákladnými autami. Vtedy napríklad rozširujúci sa park vyrábaných vozidiel bolo treba niekde umiestňovať. A to všetko išlo ruka v ruku s lacnou naftou. Preto nebolo záujmom rozširovať úzkorozchodnú železnicu,“ hovorí o postupnom konci úzkokoľajky Tomáš Haviar.

Hlavná úzkokoľajná trať viedla z cukrovaru v Trnave do katastra obce Dolná Krupá, kde bola pred Špačincami vybudovaná odbočka smerom na Malženice. Tá bola neskôr predĺžená k obci Nižná a stala sa hlavnou traťou. A opačným smerom bola železnica plánovaná až do Báhoňa. Tento zámer sa však nepodarilo zrealizovať, a nakoniec sa cukrová repa zväžala len z Bieleho Kostola do Trnavy. „Počas terénneho výskumu som sa stretol len s dvoma žijúcimi pamätníkmi, ktorí priamo zažili éru úzkorozchodnej železnice, aj to až jej záver. Jedným z nich bol posledný rušňovodič motorovej trakcie Martin Kačáni st., druhý je Vladimír Ivanovič. Ten ako mladý chlapec býval so svojimi rodičmi na váhe v tzv. Juhásdvore (Juhásňa) pri Malženicach. Pamiatok je veľmi málo, dodnes sa zachoval len jeden železobetónový most pred Malženicami a priamo v katastri tejto obce je to tzv. Čierny most. Telesá trate boli zaorané do poľnohospodárskej pôdy, koľaje a technika odvezená do šrotu,“ hovorí Tomáš Haviar.

Žijúcich pamätníkov na túto éru ubúda, preto je vydanie spomínanej publikácie o to cennejšie. Edícia Zaniknuté koľaje vznikla pred dvomi rokmi. Prvý diel sa zaoberal železničkou cukrovaru v Záhorskej Vsi. Jej zaujímavosťou je, že bola elektrifikovaná. Autori v mapovaní idú od západu na východ, pokračujú v Trnave a na budúci rok by mali predstaviť tretí diel edície o Lesnej železnici v Hriňovej. Takto by chceli zmapovať väčšinu slovenských železničiek, ktoré odišli do histórie.

Príbeh kaviarne Thalmeiner pokračuje

Článok v prvom tohtoročnom čísle nášho časopisu s názvom **Zánik niekdajšej kaviarne Thalmeiner v Trnave našiel medzi čitateľmi dobrý ohlas. Najviac potešili ohlasy, ktoré nám priniesli nové alebo spresňujúce informácie. Príbeh kaviarne Thalmeiner znova oživa v spomienkach Trnavčanov.**

Profesor František Ohrablo nám napísal: Každú nedeľu po omši u františkánov chodil som s otcom do kaviarne Thalmeiner. Tam som spoznal hudobníkov, ktorí v kaviarni hrávali, Lajka Galbavého, Jožka Kudriho a neskôr prevádzkara pána Rudolfa Keéka (na fotografii tretí zľava). Pán Thalmeiner (na fotografii štvrtý zľava), vždy elegantný muž v sivom obleku, vítal hostí, a ja som od neho dostal cukrík. Po „Vítaznom februári“, keď mu všetko zobrali, odišiel do Bratislavy, a tam som ho stretol už ako vysokoškólák. Pracoval v Zberných surovinách.

Ozvala sa aj pani Zuzana Kuzmová-Keéková, dcéra pána hlavného, neskôr vedúceho. Spresnila, že meno majiteľky domu bolo Carolyna Bogschová a jej majetok bol v roku 1948 znárodnený. V dome býval aj pán Ferdinand Thalmeiner s manželkou, synom a dcérou v priestoroch terajšej pasáže Európa na pravej strane, kde sú v súčasnosti obchody. Pátrali aj pôvode ich priezviska Keék. Podľa niektorých indícií ich korene nesiahajú do Maďarska, prípadne Nemecka, ale niekde do pobaltských republík.

Otec Zuzany Kuzmovej-Keékovej sa vyučil u pána Tótha, ktorý sídlil oproti starej pošte v priestoroch, kde je teraz nábytok. Pán Thalmeiner si ho vyhládol už ako učňa, ale do jeho služieb vstúpil až v roku 1930 po predchádzajúcich skúsenostiach v iných podobných zariadeniach. Tam sa zoznámil so svojou budúcou manželkou, ktorá pracovala ako kávová kuchárka, neskôr gazdín a skladníčka. Po roku 1948 kaviareň prevzali Reštaurácie a jedálne Trnava a on pracoval ako vedúci. Podľa vtedy platných zákonov manželia nesmeli pracovať v jednom podniku. Matka pani Zuzany Kuzmovej-Keékovej neskôr pracovala v Imperiáli a nakoniec v Kocke na Hospodárskej ulici.

Pán Rudolf Keék bol veľký fanúšik trnavského futbalu. Keď trnavskí futbalisti hrali v Taliansku, zatelefonoval tam, aby zistil výsledok, ktorý bol veľmi zahanbujúci, Trnava prehrala 5:0. Ale aj tak papier s výsledkom nalepil na okno kaviarne. Rozzúrení fanúšikovia okná zahádzali rôznou špinou, opľuli a nakoniec rozbili. Aj hlavný čašník Ján Gajarský si spomína, že boli telefonicky spojení s miestami, kde Spartak Trnava hral a v kaviarni oznamovali priebežné výsledky. Každý gól bol, samozrejme, vítaný s veľkým potleskom.

Svoje spomienky nám porozprával aj Milan Gabalec, šéfkuchár v jedálni Krym, ktorý je optimisticky založený človek a v druhom vidí hlavne to pozitívne. Na túto vlastnosť neraz doplatil, keď veril nesprávnym, ktorí sa len tvárili ako priatelia. Po vojenskej službe začal pracovať v Imperiáli s platom 900 Kčs, ale keď mu v roku 1963 ponúkli miesto šéfkuchára v Kryme, nerozmýšľal, nielen preto, že jeho plat bol 1 400 Kčs, ale aj preto, že tam pracovali odborníci a zároveň dobrí priatelia. Na oboch miestach mal na starosti aj učňov, ktorí sa navzájom pretekali a doberali aj pomenovaním „Kryminálnici“ a „Imperialisti“.

Ich kuchyňa bola na veľmi dobrej úrovni. Svojich hostí k nim pozval aj vtedajší biskup Ambróz Lazík, medzi návštevníkmi boli aj právnici, lekári, herci a speváci. Najstabilnejší návštevníci však boli trnavskí futbalisti, ktorí po každom zápase mali v Kryme večeru. Niekedy s nimi prišiel aj rozhlasový reportér Karol Polák. Ak vyhrali, niektorí hráči išli

aj do kuchyne, aby si vybrali priamo z hrncov. Vtedy sa Milan Gabalec modlil, aby náhodou neprišiel hygienik. Ak prehrali, sedeli ako zmoknuté sliepky a niektorí na večeru ani neprišli. S mnohými sa priatelil a samozrejmosťou bolo, že dostával od nich lístky na zápasy. Zlozvyk chodiť do kuchyne a nazeráť do hrncov mal aj spevák Milan Chladil.

Pripravovali aj svadby, promócie a podobné akcie. Svadbu vystrojili aj svojmu kolegovi a priateľovi Jankovi Gajarskému, ktorému zväzok so sympatickou Emíliou vydržal dodnes. Na svadbe mu pomáhal aj vtedy ešte učeň Stanko Marušinec, ktorý neskôr získal veľa medailí na domácich aj zahraničných súťažiach, varil prezidentom aj korunovaným hlavám. Takmer všetci jeho učni sa v praxi veľmi dobre uplatnili.

Medzi najobľúbenejšie jedlá patrili sviečkové rezy Fortúna, rôzne špízy, ale prím hraľa sliepka v polievke, ktorú servirovali v špeciálnej miske. Základ tvoril silný slepačí vývar, v ktorom bola štvrtka mäkučkej varenej sliepky a kopec pravých domácich slížikov. Milan Gabalec v Kryme pracoval do roku 1991 a veľmi rád si spomína na roky strávené s dobrými a čestnými spolupracovníkmi.

Margita KÁNIKOVÁ, foto: archív pani Zuzany Kuzmovej-Kečkovej

Spomienka na trnavského rodáka Tibora Sásika

Takmer pred rokom v tichosti, bez mediálneho vzruchu, opustila tento svet jedna z osobností, ktorá dlhé roky stála pri organizovaní turistiky na Slovensku, no najmä vydávaní najstaršieho a najvýznamnejšieho slovenského mesačníka propagujúceho prírodné krásy, ochranu prírody, národopis, cestovný ruch a turistiku – Krásy Slovenska. Trnavský rodák, redaktor, turista, milovník fotografovania a svojho mesta Tibor Sásik sa dožil 87 rokov.

Tibor Sásik (*16. november 1924 v Trnave †26. jún 2011 v Bratislave, poch. na tamomšom Martinskom cintoríne) absolvoval štúdium na trnavskom gymnáziu. Počas tohto pôsobenia sa u svojom rodnom meste intenzívne venoval ochotníckemu divadlu v divadelnom štúdiu. Úspešne obhájil doktorát na Právnickej fakulte UK v Bratislave, ale napriek absolutoriu odborného vzdelania právnickú prax nikdy nevykonával. Potom absolvoval dvojročnú vojenskú prezenčnú službu a od roku 1954 pracoval ako redaktor a šéfredaktor časopisu Krásy Slovenska. Tie vychádzajú dodnes a patria k najdlhšie vydávaným periodikám na Slovensku (vznikli v roku 1921). V redakcii úspešne pôsobil rovných tridsať rokov až do odchodu do dôchodku. Bol aj aktívnym turistom (každoročne redakcia organizovala výstup na niektorý z vrchov na Slovensku) a jeho celoživotnou vášňou bolo fotografovanie. Napriek technickým problémom, ktoré sprevádzala v minulých rokoch výroba čiernobielych, no najmä farebných fotografií, sa tomuto koníčku venoval celé desaťročia, a to veľmi intenzívne. Výsledkom životného zamerania, úsilia a práce spomínanej redakcie bola aj fotografická publikácia Krásy Slovenska. Kolektívne dielo vydal Tibor Sásik spoločne s Ľudovítom Absolonom a ďalšími autormi v roku 1980 vo vydavateľstve Šport, pod ktoré patrilo aj spomínané periodikum.

Napriek intenzívnej práci v bratislavskej redakcii či svojich turistických cestách po Slovensku zostával Tibor Sásik podvedome vo svojej rodnej Trnave. Možno aj preto, že práve v našom meste sa zoznámil so svojou neskorou manželkou. „Boli sme typická študentská láska. Bolo to ešte v časoch, keď on bol gymnazista. Išiel potom na právo a ja som sa stala učiteľkou. Pôsobila som na rôznych školách, aj mimo Trnavy, všade ako učiteľka. Najprv na jedenástročnej, a potom na základnej škole. Bývali sme na Ka-

pitulskej ulici, hneď oproti Dómu, bol to kanonický dom. Napokon v roku 1965 sme sa presťahovali do Bratislavy. Tibor bol taký aká je príroda, skôr pokojný typ, a bol veľmi pozorný," spomína manželka Zdenka Sásiková, rod. Čavojská. Ich spoločný syn Marián sa dal na cestu ekonóma a dnes pracuje na burze cenných papierov. Naposledy si na Tibora Sásika spomenul dlhoročný člen Klubu slovenských turistov Milan Ružek presne pred rokom, keď v Knížnici Juraja Fándlyho sprístupnili výstavu k jubileu spomínaného časopisu a odovzdávali ocenenie známemu turistovi a tvorcovi „turistických“ poviedok Ivanovi Bajovi (Tibor Sásik sa vtedy zo zdravotných dôvodov tejto udalosti nemohol zúčastniť).

Na Tibora Sásika si mnohí jeho spolupútnici spomínajú dodnes. Napríklad, jeho priateľ, rovesník a trnavský rodák Tibor Grünner si dodnes pamätá jednu z humorných príhod ešte pred takmer 65 rokmi. „Písal sa rok 1948. Sásik sa rozhodol pre lyžovačku na posledný týždeň februára. Nahováral ma, aby som išiel aj ja. Mal som síce lyže, ale v Trnave som sa spúšťal iba za Dómom spádom na Hlbokú cestu. Počas priprav vyšlo najavo, že s nami pôjde aj jedna študentka, ktorú rodičia pustia, iba ak bude niekto ako garde. Prijal som to, len som si v banke, kde som pracoval, musel vybaviť týždennú dovolenku. No hodil som sa na maródku. K dvom Tiborom pribudla naša rovesníčka, študentka farmácie Dida Forischová (neskôr sa vydala tiež za farmakológa RNDr. Paráka). Náš spoločný cieľ sme zdolali vlakom a potom pešo cez Ištvanovú na chatu pod Chlebom. Tam ešte vtedy nebola elektrina – iba svetlo z petrolejky, kúrenie drevom – žiadny rozhlas... Nevedeli sme, čo sa deje v našej milej otcine... Z pohodlnej nevedomosti nás vyburcovala skupinka brnianskych študentov, ktorí nám zvestovali historické posolstvo o Gottwaldovi a jeho februárovom šibalstve. Od tej doby sme mali uľahčenú odpoveď pre otázky kádroníkov, ako sme prežili februárovú udalosti...? Vynikajúco! Mali sme kopy snehu, zdravú chatársku stravu, pekné počasie a žiadne spravodajské vzrušenie!“ spomína s úsmevom na jeden zo študentských zážitkov s Tiborom Sásikom textár a libretista Tibor Grünner.

Martin JURČO, foto: archív T.G.

Zakladateľ moderného slovenského sochárstva

Pred šesťdesiatimi rokmi zomrel v Trnave akademický sochár Ján Koniarek

Narodil sa 30. januára 1878 vo Voderadoch, pochádzal z učiteľskej rodiny. Po štúdiách v Budapešti, Ríme a v Mníchove odišiel r. 1906 do národne slobodného Srbska. Už od prvej korešpondencie s ministrom osvety v Belehrade sa podpisoval Jovan Konjarik alebo Janko Konjarek. Vo svojom životopise napísal, že prišiel do Srbska pracovať na národnej srbskej tematike v sochárskom umení. Pretože sa úspešne uviedol ako pedagóg a sochár, stal sa srbským umelcom. Historik umenia Uglješa Rajčević nazval svoju štúdiu Šlachetné posrbštenie Jána Koniarka. Štúdia nám umožnila spoznať srbské obdobie Koniarkovho života. Spočiatku pôsobil ako profesor v škole v Čačaku, zakrátko v Belehrade, kde prevzal ateliér po zomrelom sochárovi D. Krstičovi na Dušanovej ulici.

V Balkánskej vojne v r. 1912 – 1913 ako dobrovoľník bojoval za slobodu srbského národa a bol za svoju nebojácnosť vyznamenaný. Časopisecká reportáž z jeho ateliéru opisuje sochárske práce vytvorené na témy národné a náboženské, ako aj témy všeľudské, ktoré ho zaradili k umelcom snímajúcim biedy sveta na svoje bedrá a do svojej tvorby. Koniarek bol vyhľadávaný portrétista, a spodobil tiež členov kráľovskej rodiny Karadjordjevič. V čase vojny bol jeho ateliér zničený a veľká časť prác a návrhov sa stratila.

Ján Koniarek v Srbsku úspešne vystavoval. Z dobových kritik na Prvú výstavu srbského umeleckého združenia v Belehrade v roku 1908, na ktorej vystavoval deväť plastík, uvidieme citáť z textu historika dejín umenia dr. Božidara Nikolajeviča. „Jovan Konjarik, pôvodom Slovák a gymnaziálny učiteľ kreslenia v Čačaku! Len kvôli nemu máme za povinnosť povedať niečo viacej. Konjarik si odniesol palmu z tejto výstavy. On je prvý umelec stvorený Bohom s hlbokými citmi a mimoriadnou technikou. Busta mladého Karakaševiča a Hlava Jána Krstiteľa patria medzi najlepšie. Predtým sme nevideli toľko

duše v tvári, nevideli vyžarovať toľko charakteristickej energie, koľko bolo obsiahnuté v Konjarikových prácach. Modeluje s oddanosťou majstra; hlina v jeho prstoch dostáva život a vy cítime, ako z tejto mŕtvej hmoty vzniká dielo, ktoré má živé srdce. Človek, ktorý tvorí takýmto spôsobom, je rodeným umelcom. Len on mohol vytvoriť plastiku *Posledný dych* znázorňujúcu smrť matky a dieťaťa utopením.“

V roku 1914, keď bol doma na prázdninách, bol zatknutý a pred súdom obvinený ako srbský špión. Následne bol poslaný do prvej frontovej línie, kde bol zranený a omrzli mu nohy. Po rehabilitácii v Bratislave odišiel do Sedmohradska, kde pracoval na úprave vojenských cintorínov.

Po skončení svetovej vojny napriek pozvaniu z Belehradu zostáva doma s predstavou položiť základy slovenského národného sochárstva, ale, ako konštatuje v životopeise, zem zmietaná vojnou nebola pripravená pre veľké umelecké činy. Po celý život sa boril s nedostatkom objednávok, nepochopením a nezáujmom, často musel robiť ústupky objednávateľom. Rad kompozícií zostal v štádiu návrhu.

Tvoril v malom ateliéri v rodnom dome vo Voderadoch. V roku 1924 prijal ponuku továrnika Sesslera, presťahoval sa do Trnavy a využíval priestor v Sesslerovej sladovni. V roku 1927 sa nastahoval do domčeka s ateliérom na Saštinkovej ulici, ktorý si nechal postaviť a v ktorom žil so svojou chorou sestrou. Tuná vytvoril diela monumentálne, portréty, náhrobníky, figurálne kompozície, reliéfy, plakety, komornú tvorbu, návrhy a skice. Pre Trnavu realizoval kolekciu pomníkov, Milana Rastislava Štefánika, Pomník padlých v I. svetovej vojne, Antona Bernoláka, Studňu sv. Františka a ďalšie diela námene v Spolku sv. Vojtecha a na cintoríne.

Z ďalších monumentálnych diel sú významné Pomník Jána Hollého v Borskom sv. Mikuláši, rozmerný Memorandový reliéf v Martine, Pomník Jána Blahu v Skalici.

Trnavským deťom venoval sochu *Dievčatko pod sprchou*, určenú pre fontánu na detskom ihrisku. Odliatie plastiky sa nepodarilo a socha dievčatka do dnešných dní čaká v galérii na odliatie do bronzu a osadenie do fontány.

Medzi monumentálnymi realizáciami sa za najvýznamnejšiu soľptúru považuje Pomník padlým z roku 1929. Dielo obsahuje alegorické a symbolické nadčasové vyjadrenie. Postava raneného bojovníka so sklonenou hlavou a zlomeným mečom, pridŕžajúceho sa zeme, symbolizuje smútok nad padlými hrdinami a zároveň vyjadruje aj nezlomnosť a nezničiteľnosť národa bojujúceho za svoju pravdu. Soľptúra je harmonicky sklbená s podstavcom, na ktorom sú mená padlých.

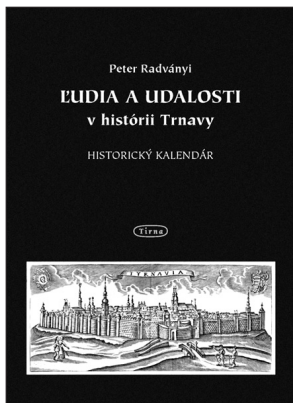
Koniarkov priateľ Mikuláš Schneider Trnavský v knihe *Úsmevy a slzy* uvádza svoj rozhovor: „Janko, máš takú Bohom požehnanú ruku, že by si mohol nové práce len tak chŕliť! Prsty mnohých sochárov hľadajú, tak ako prsty mnohých komponistov na klávesnici; tvoje však nehľadajú, neexperimentujú, nájdu, čo chcú na prvý hmat; tvoje prsty vidia. Lahučko a rýchlo tvoríš. ...“

Dlhoročnú aktívnu spoluprácu rozvinul so Spolkom svätého Vojtecha, bol členom Katolíckej akadémie. Stal sa portrétistom Andreja Hlinku. V roku 1942 dostal Národnú cenu za celoživotnú tvorbu. Docentom modelovania bol menovaný na výtvarnom odbore Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, pre úraz musel pedagogické pôsobenie ukončiť. Mesto Trnava v roku 1938 udelilo Jánovi Koniarkovi čestné občianstvo a Trnavčania v ankete Trnavčan dvadsiateho storočia mu udelili toto historické ocenenie.

V starobe používal motorovú trojkolku, chodieval na ryby a udržiaval styky s priateľmi. Medzi nich patrila maliar P. Teodor Tekel OFM, ktorý ho pochoval. Zomrel v Trnave dňa 4. mája 1952.

Trvalú prítomnosť sochára Jána Koniarka v Trnave zdôrazňujú jeho pomníky, ktoré sa stali živou súčasťou nášho mesta, ako aj stála výstava v galérii nesúcej jeho meno. Umelecký odkaz ho radí medzi významné osobnosti výtvarného umenia srbského a slovenského, stal sa zakladateľom moderného slovenského sochárstva.

Vyšla kniha Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

V Novinkách z radnice vám pravidelne každý mesiac ponúkame historický kalendár s názvom Ľudia a udalosti v histórii Trnavy. Už dlhé roky ho zostavuje známy trnavský hudobník, publicista a lokálpatriot Peter Bonzo Radványi. Prednedávnom dostal aj knižnú podobu a o jej peknú grafickú úpravu sa postaral ďalší známy trnavský rodák, fotograf a novinár Jozef Šelestiak. Slávnostná prezentácia tejto knižnej „Trnavy na každý kalendárny deň“ sa uskutoční v stredu 16. mája o 18. hodine v Zrkadlovej sále Divadle Jána Palárika v Trnave.

Kniha Ľudia a udalosti v histórii Trnavy ponúka čitateľovi pestrú zmes ľudských osudov a udalostí, ktoré v uplynulých storočiach vytvárali dejiny nášho mesta. Dalo by sa povedať, že je to vlastne stručná história Trnavy v kalendárnej kocke. Na skoro 200 stranách je viac ako 3 000 hesiel prehľadne usporiadaných v chronologickom poradí podľa jednotlivých dní roka. Zachytávajú široké časové rozpätie od najstaršej datovanej písomnej správy o Trnave z 13. storočia až skoro do dnešných dní a sú doplnené asi štyrmi stovkami historických obrázkov, vedút a fotografií.

Novinka neuvádza len životopisné heslá trnavských rodákov, ale aj mnohých významných osobností, ktoré v našom meste študovali alebo pôsobili, prípadne sa tu len mihli, no bez nich by história Trnavy bola oveľa chudobnejšia a bezfarebnejšia. A keďže naše mesto nikdy nebolo ostrovom oddeleným od ostatného Slovenska, heslá trnavských osobností a udalostí, pre spestrenie obsahu knihy i kvôli širším súvislostiam, prirodzene a organicky dopĺňajú údaje o tých najznámejších osobnostiach a najzaujímavejších historických udalostiach z regiónu. Ten nie je obmedzený len na priame okolie Trnavy, ale siaha podľa hraníc súčasného Trnavského samosprávneho kraja od Skalice na severe až po Dunajskú Stredú na juhu.

-red-

Eva Rysová hrávala aj na trnavských doskách

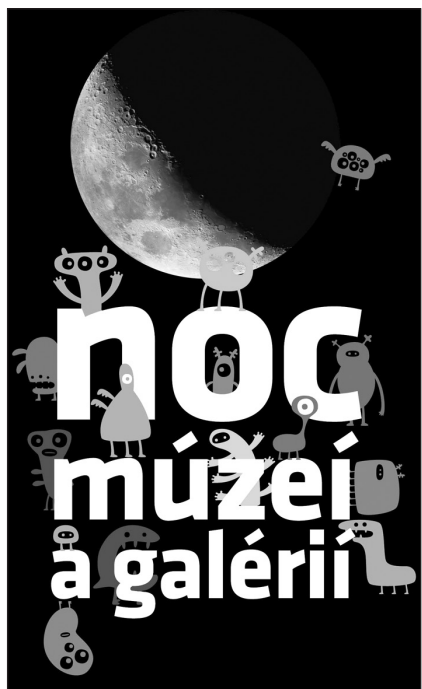
Významná slovenská herečka Eva Rysová dostala v apríli na jubilejnom 15. ročníku Festivalu Aničky Jurkovičovej v Novom Meste nad Váhom ocenenie Kvet Tálie za celoživotné dielo. Dostala sa tak medzi významné ženské predstaviteľky slovenského divadla ako boli a sú Viera Strnisková, Magda Pavleková, Mária Kráľovičová, Soňa Valentová, Eva Krížiková, Vilma Jamnická, Emília Vášáryová a ďalšie nositeľky tejto ceny.

Cena Kvet Tálie je poctou pre ženskú hereckú predstaviteľku slovenského divadla. Ako herečka po oceňovaní povedala, je to pre ňu česť, byť medzi takými osobnosťami. Eva Rysová (na fotografii počas odovzdávania ceny spolu s riaditeľom festivalu Alexandrom Koreňom) sa už viac ako 55 rokov venuje hereckej práci a posledných

tridsať rokov pôsobí aj ako pedagogička. Jej meno sa najčastejšie skloňovalo v televízii, filme a rozhlase najmä v 50. – 80. rokoch, aj keď je dodnes herecky aktívna.

Eva Rysová začínala podobne ako Anička Jurkovičová, bola ochotníčkou. Po završení štúdií nastúpila mladá herečka do Armádného divadla, neskôr Divadla SNP v Martine. Potom pôsobila v Krajevom divadle v Trnave a v roku 1966 zakotvila na Novej scéne v Bratislave. Niekoľkokrát bola aj hosťom Trnavských dní, naposledy v roku 2009. Trnavskí diváci sa s ňou stretli pred štyrmi rokmi, keď v Trnave hosťovalo Slovenské torontské divadlo s hrou Horúce leto o augustových dňoch roka 1968 režiséra Dušana Tótha. Pri tejto príležitosti Eva Rysová povedala: „Je to pre mňa veľká radosť byť v tomto meste, pretože, ako pozorujem, ľudia ma stále spoznávajú práve z trnavských divadelných dosiek, a to je už skutočne dávno, čo som tu ako členka súboru hrala (súbor Krajového divadla zanikol v roku 1965 – pozn. aut.). Stačí, keď sa tu vyskytnem, povedzme, prídem na koncert či do divadla, stretávam sa s úprimnými reakciami a ľudia ma spontánne spoznávajú. Človeku to pohladí dušu, že naňho nezabudli ani po toľkých rokoch, čo účinkuje a býva v Bratislave.“ povedala a pripomenula aj to, ako sa dostala do Trnavy. „Martinský umelecký šéf mal práve zložiť a viesť novovznikajúci súbor v Trnave. Keďže ma ako herečku dobre poznal, angažoval ma v Trnave. Tu sme bývali na vtedajšej Ulici SNP, kde bolo niekoľko nových bytov. A keďže divadlo tam dostalo niekoľko bytov, bývali hneď blízko mňa aj moji kolegovia. V Trnave pôsobil aj môj manžel – v tunajšej nemocnici, ale neskôr sa dostal tiež do Bratislavy. Medzitým bol na zahraničnej pracovnej ceste v Tunise, čiže, on tú Bratislavu zobral takto okľukou. Manžel mal veľmi silný vzťah k Trnave. Ešte ako desaťročné dieťa ho poslali k saleziánom študovať do gymnázia. So smiechom často spomínal, že keď prišiel do Trnavy, bol kufor väčší ako on,“ povedala o vzťahu svojho manžela i svojom vzťahu k Trnave ocenená herečka Eva Rysová.

Martin JURČO, foto: -msks nmnv-

Noc v múzeu 2012 – brány múzea otvorené

Západoslovenské múzeum opäť otvorí pre verejnosť svoje históriu dýchajúce priestory v neobvyklom, atraktívnom čase – v sobotu 19. mája od 17. do 24. hodiny v rámci podujatia Noc v múzeu. V tento večer sa otvoria pre návštevníkov brány múzei a galérii na celom Slovensku.

Západoslovenské múzeum sa zapojilo do akcie Noc v múzeu po prvý raz v roku 2005 na základe priamej výzvy Ministerstva kultúry Francúzskej republiky, ktoré je podnes hlavným koordinátorom tohto podujatia v Európe. Na Slovensku koordinuje podujatie Zväz múzei, ktorý pripravil tento rok aj jednotný grafický návrh propagačných materiálov.

Západoslovenské múzeum v Trnave sa nechalo inšpirovať témou jedného zo subpodujatí tohtoročnej Noci múzei, ktorú vyhlásilo centrum v Paríži – Kúsok príbehu (A Piece of Story).

Hlavným programom bude vernisáž dvoch nových výstav. O 18. hodine bude vernisáž výstavy Keramická tvorba Miloša Balgavého st.,

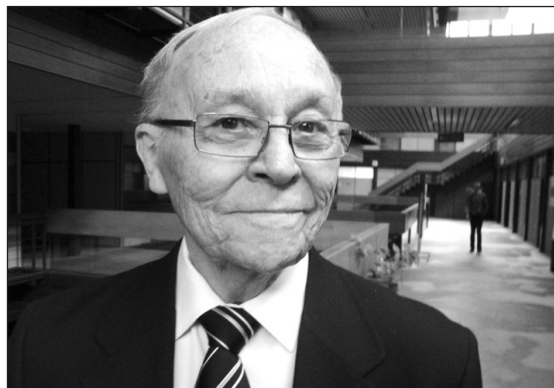
na ktorej budú predstavené predovšetkým predmety z najnovšej muzeálnej akvizície z pozostalosti tohto autora, ktorými bol obohatený fond múzea v roku 2011 aj s príspevom MK SR. O 20. hodine bude slávnostne otvorená výstava Klarisky v Trnave, ktorá sa bude zaoberať históriou klariského rádu v Trnave, ale aj históriou budovy kláštora. História budovy klariského kláštora v Trnave si budú môcť návštevníci pozrieť na DVD projekcii v koncertnej sále múzea. Už tradične bude po celý večer otvorená kaviareň na druhom poschodí múzea. Pre záujemcov o históriu a podrobnejšie informácie sú pripravené tri komentované prechádzky expozíciami: o 17.00 sprievod expozíciou Krása zašlých čias, o 19.00 sprievod expozíciou Sakrálne pamiatky a o 21.00 sprievod expozíciou o zberateľovi Štefanovi Cyrilovi Parákovi. Pre najmenších návštevníkov sme pripravili v čase od 17.00 do 18.00 výtvarnú dielňu Sypané obrázky. Po zakúpení podložky a materiálu (2 €) si budú môcť obrázok po vyschnutí vziať so sebou.

Múzeum toho roku neorganizuje Deň otvorených dverí tak, ako to bolo v minulosti. Počas soboty a nedele (19. – 20. 5. 2012) bude múzeum otvorené pre verejnosť v tradičných otváracích hodinách od 11.00 do 17.00 h so štandardným vstupným pre tieto víkendové dni. Program Západoslovenského múzea v Trnave sa sústreďí na Noc v múzeu, ktorá nadviaže v sobotu na klasické otváracie hodiny od 17.00 do 23.00 h. Na toto podujatie bude vstup pre návštevníkov zdarma. Srdečne naň pozývame všetkých milovníkov histórie a záujemcov o príjemne strávený sobotný večer s kultúrou.

PaedDr. Simona Jurčová

Trnavskí autori kralujú aj v operete

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu vyvíja viacero aktivít. Toto najstaršie profesionálne symfonické teleso na Slovensku (vzniklo v roku 1928) okrem pravidelnej koncertnej činnosti a prezentácie v rozhlasovom vysielaní so širokým repertoárom sa najmä od začiatku 70. rokov zameriava aj na koncertnú činnosť a na nahrávanie nosičov. Najnovším titulom Slovenský spevoherný svet, ktoré pripravilo vo vydavateľstve Slovak Radio Records, prináša aj niekoľko zaujímavých spojení trnavských osobností so slovenskou operetou.

Novú nahrávku Slovenský spevoherný svet pripravil so spomínaným rozhlasovým telesom dlhoročný dirigent orchestra Novej scény v Bratislave Zdeněk Macháček. Divadlo Nová scéna v Bratislave totiž od svojho vzniku, no najmä od konca 50. rokov až do zrušenia operetného súboru začiatkom 90. rokov, bolo významnou platformou na pestovanie spevoherného divadla, predovšetkým operety a muzikálu. Naštudovanie skladieb je významné aj preto, že mnohé operety a muzikály svoju nahrávku dodnes nemali,

a to aj napriek tomu, že sa niekoľko rokov úspešne hrali. Nosič obsahuje osemnásť skladieb, ktoré zastupujú najvýznamnejšie diela slovenskej operetnej tvorby, zvlášť úspešné tituly, ktoré od 50. do konca 70. rokov kralovali na Novej scéne.

Na nahrávke sú zastúpení hneď niekoľkí trnavskí skladatelia. Klasikou slovenského spevoherného divadla je opereta Bellarosa od Mikuláša Schneidra-Trnavského. Zostavovateľ titulu na CD a dirigent orchestra vybral predohru, ktorá je vraj autorsky najviac prepracovaná a patrí k skvostom, a to napriek tomu, že doménou skladateľa bol celkom iný hudobný žáner. „Schneider-Trnavský si k tejto operete sám písal aj libreto, zrejme si to chcel skúsiť, no k libretu treba aj činoherno-dramatické skúsenosti, a to on zrejme nemal. Aj pesničky boli jednoduché, ale on presne vedel, kto to bude spievať a hrať, takže to napísal pre konkrétnych ľudí. Ale predohru si mohol dovoliť urobiť bez kompromisov. Je famózna a úžasná, tak sa skutočne ukázal ako veľký skladateľ,“ hovorí Zdeněk Macháček.

Ďalším autorom, ktorého časť z operetnej tvorby sa predstavuje na nosiči, je trnavský rodák Karol Elbert s výberom z operiet Z prístavu do prístavu a Dovidenia, láska. „On pracoval zhodou okolností s mojou ženou v rozhlase, takže sme sa osobne poznali. Bol nenápadný, úctivý a introvertný pán a mal smutné skúsenosti z koncentračného tábora. V operete nebol nejaký veľký tvorca, pokiaľ ide o kvantitu, ale napísal stovky skladieb populárnej hudby. Tam bol veľký, neraz sa stáva, že jeho piesne všetci poznáme, no nevieme, že ich písal. Stačí spomenúť jeho Epizódu, Maličkú slzičku, Do zajtra čakaj a ďalšie piesne. A prečo je dodnes menej známy? Pretože práve Karol Elbert sa neraz vybil na dvoj-trojminútovej populárnej piesni. Napriek tomu, že tieto piesne majú svoje kompozičné kvality, stále zostávajú ako osamotené piesne, nie sú javiskovými dielami ako v prípade napríklad operety alebo muzikálu. V porovnaní s Gejzom Dusíkom, ktorý písal javiskové diela, a cez ne si získal diváka pre divadlo. Obe Elbertove operety sa s veľkým úspechom hrali na Novej scéne, ale predsa len, Dusík ho trochu zatienil,“ hovorí Zdeněk Macháček.

Do tretice je na CD nosiči ďalšie spojivko s Trnavou, a to ukážky z tvorby jedného z úspešných slovenských skladateľov Milana Nováka, ktorý pochádzal z Trakovíc, ale študentské obdobie prežil v Trnave práve pod krídlami Mikuláša Schneidra-Trnavského. Vybrali skladby z operiet Plná poľná lásky, Opera Mafiozo a Nie je všedný deň. Z nich sa Opera Mafioso hrá v niektorých divadlách v zahraničí dodnes. Okrem orchestra účinkuje na nosiči aj Spevácky zbor Lúčnica pod vedením Eleny Matúšovej a spievajú súčasní zástupcovia operety, opery a populárnej hudby – Pavol Remenář, Otokar Klein, Adriana Kohútková, Sisa Sklovská, Filip Tůma, Monika Fabiánová, Dušan Jarjabek a mnohí ďalší. Mnohé piesne ako Pieseň tuláka, Pieseň verklikára, Spomínam, Keď žilách vašeň kypí a mnohé ďalšie budú známe aj trnavským milovníkom divadla. Tí, ktorí sledovali dianie aj na trnavskej Stálej scéne v 60. rokoch, vedia, že Trnava bola vždy prvou zastávkou každého takéhoto predstavenia.

„Divadlo v Trnave, to bola taká naša pravidelná zájazdová štácia. Takže všetky operetné premiéry sme po dvoch mesiacoch robili v Trnave. Herci, orchester a výprava sa museli adaptovať do takýchto menších podmienok, pretože u nás javisko bolo oveľa väčšie. Ale už sa pri príprave scény počítalo s tým, že sa bude dať využiť aj v inom priestore, a to nielen v Trnave, ale aj v Novom Meste nad Váhom a ďalších mestách. Vždy sme sa zместili,“ hovorí s úsmevom dirigent Zdeněk Macháček o aktivitách na trnavskom javisku. A dodnes pripomína, že žiadny plejbek, ktorý sa dnes v muzikálovej produkcii využíva, nenahradí živý orchester. Práve orchester bol v minulosti samozrejmo súčasťou spevoherného divadla. „Trnavu som poznal ako svoje rodné mesto ešte zo spomínaných návštev nášho súboru Novej scény. Od 90. rokov som klavírne sprevádzal nášho herca Karola Čálika, ktorý ma cez Trnavské dni vždy pozval prísť do Trnavy. Pravidelne sme v spomínanom programe vystupovali. To už som Trnavu dobre poznal, je to krásne mesto, a má významnú hudobnú tradíciu,“ dodáva Zdeněk Macháček.

Grand Prix Tyrnavia 2012 pre všetky kategórie

Štrnásty medzinárodný festival v tanečnom športe uvidí trnavská hala na Rybníkovej 19. a 20. mája

Spoločenské tance majú v Trnave dlhoročnú tradíciu. Viacero klubov sa sústavne prezentuje pestrou činnosťou. Visačka najvýznamnejšieho festivalu patrí od roku 1999 medzinárodnej prehliadke Grand Prix Tyrnavia. Jeden z vrcholov v rámci stredoeurópskeho regiónu je opäť tu. Štrnáste dejstvo pozve početné publikum do hľadiska mestskej športovej haly cez tretí májový víkend.

Technickými realizátormi pestrej ponuky sú dve skúsené tanečné centrá, karloveské a trnavské. Od samého zrodu stojí na čele usporiadateľského štábu Miroslav Balún. Bývalý tanečník a súčasný medzinárodný rozhodca drží riaditeľskú taktovku i teraz. Pre Novinky z radnice, ktoré patria medzi hlavných mediálnych partnerov GPT, prezradil najčerstvejšie informácie z festivalového zákulisia: „Podľa predbežných prihlášok očakávame okolo päťsto párov z približne pätnástich štátov. Do súťažného programu sme už tradične zaradili pestrú ponuku kategórií. Prakticky sme pamätali na každú vekovú či výkonnostnú skupinu, počnúc neregistrovanými začiatočníkmi a končiac striebrovlasými seniormi. V sobotu i nedeľu sa začne program už predpoludním, od desiatej hodiny. Takže milovníkom tanečného umenia sa po oba víkendové dni oplatí privstať.“

Pravdaže, v strede diváckej pozornosti budú predovšetkým dva galaprogramy. Úvodný, v sobotu 19. mája od devätnástej hodiny, vyhradia organizátori pre semifinále a finále hlavnej súťaže GPT 2012 (IDSF Open) v tancoch so štandardným strihom. O deň neskôr, v rovnakom večernom čase, si prídu na svoje milovníci dynamických latinsko-amerických rytmov. Démoni s ohňom v srdci akiste na tanečnom parkete rozprúdia krv aj v žilách prizerajúceho sa publika, najmä toho mladšieho.

Pred rokom sa z najcennejšej trofeje tešil vôbec prvý trnavský pár v doterajšej histórii tohto chýrneho festivalu, Lenka Lopašovská (narodená 24. mája 1990) – Dušan Lamoš-Feré (26. januára 1988) z KTS Tyrnavia. Celkový triumf našich medzinárodne ostrieňaných zástupcov bol v kvalitne obsadenom štandarde zaslúžený. Lenka s Dušanom spolu tancujú od marca 2007 a na svojom konte majú desiatky vydarených účasť v zápoleniach o body do svetového rebríčka.

Medailovými ambíciami v GPT 2012 sa netajú ani iná skúsená dvojica s trnavským domicilom, Martina Reiterová – Tomáš Uváček. Pripomeňme, že vlani v októbri sa Martina pretancovala v televíznej šou Let's Dance do siedmeho kola. Jej partnerom bol moderátor Patrik Švajda.

Doteraz sa v Grand Prix Tyrnavia predstavili súťažiaci prakticky z celej Európy, no početná kulisa už tleskala aj tanečníkom z Argentíny, Japonska, Nového Zélandu a Juhoafrickej republiky. Predbežný menoslov štartujúcich napovedá, že 19. a 20. mája opäť raz pôjde v hale na Rybníkovej o veľkolepý zážitok. Športový aj spoločenský.

„Pôvodne sme sa pohrávali s myšlienkou usporiadať náš festival na dvoch rôznych miestach, vzdialených od seba približne tristo metrov. Napokon sme si túto prelomovú novinku nechali na budúcoročné jubileum,“ dodal M. Balún.

Medzinárodnej GPT bude predchádzať strihanie pásky v novej, priestrannej sále Trnavského tanečného centra. Dôstojné klubové priestory vyrástli v donedávna nevyužitom suteréne strojníckej priemyslovky na Komenského. Slávnostné otvorenie dostane priestor v pondelok 14. mája. Tanečno-športové centrum poskytne možnosť realizácie každému adeptovi o akýkoľvek štýl tanca, na profesionálnej aj amatérskej úrovni.

ŠPORT V SKRATKE

CYKLISTIKA

– Pedále účastníkov ďalšieho ročníka Trnavskej cyklistickej ligy sa už krúčia naplno. Dlhodobej súťaži úzkych galusiek pomohla na svet v sezóne 1995 usporiadateľská trojica Štefan Horváth, Ladislav a Peter Dubošovci. Celkové prvenstvo patrilo vtedy Bohušovi Kondlovi (CK Olympik Trnava).

Tohtoročný program otvorila časovka na 9,9 km z Trnavy do Špačiniec a späť. V 48-člennom poli dosiahol najlepší výkon 12:58 min Róbert Bartko (ročník narodenia 1973), člen CK Impool Masters Team Trnava. Trať v tvare trojuholníka absolvoval priemernou rýchlosťou 45,810 km/h. Jeho tímový kolega Ivan Pašek (1969) bol pomalší o päť sekúnd. Pretože podľa pravidiel TCL sa pretekárom odráta od dosiahnutého času bonifikácia podľa ich vekovej kategórie, v celkovom poradí sa na víťaznú priečku posunul Pašek redukovaným zápisom 11:43 min.

Najstarším účastníkom úvodného kola bol Trnavčan Emil Brunovský (1936). Cieľové stopy hlavného rozhodcu mu nameľali 21:16 min. „Trochu nás potrápil bočný vietor, preto ten môj výkon je oproti vlaňajšku horší,“ konštatoval obdivuhodný matador. Rodáka z neďalekej Kapľnej poznajú starší priaznivci futbalu ako člena úspešného kolektívu Spartaka Trnava. Na poste pravého krídla pomohol svojmu klubu v sezóne 1967/68 k prvému majstrovskému titulu v najvyššej federálnej súťaži.

Tento mesiac sú na programe tri súťaže TCL (9., 23. a 30. mája), všetky majú štart o 17.00 h. Pôjde o šiestu, siedmu a ôsmu edíciu. Podľa slov riaditeľa aktuálneho cyklistického seriálu Mariána Hlbockého, záverečná časť, šestnásta, sa odjazdí 22. augusta. „Radi privítame na štarte jednotlivých kôl Trnavskej cyklistickej ligy každého záujemcu, organizovaného alebo rekreačného,“ dodal.

KONDIČNÝ BEH

– Z aktuálnych výsledkových listín neobídme predovšetkým rekordné zápisy

Ondreja Puškára, vytrvalca Slávie Trnava. Najskôr na umelom ovále domáceho štadióna triumfoval v 22. ročníku polhodinového behu skvelým výkonom 9,4 km. Doteraz najlepším účastníkom týchto masových pretekov bol Martin Horský, atlét Slávia UK Bratislava, ktorý pred štrnástimi rokmi si v 8. kapitole odkrútil na trnavskej dráhe 8.910 m. Starší z bratov Puškárovcov kraľoval o ďalšie tri dni v Smolenickom krose 2012, keď kopcovitých 8,5 km v zámockom parku pokoril ako prvý v celej histórii pod hranicou tridsiatich minút (29:56).

Radosť svojimi výkonmi robí atletickým fanúšikom aj Barbora Šaštinská, vekom ešte stále dorastenka. Študentka Športového gymnázia Jozefa Herdu nenašla premožiteľku medzi ženami v trnavskej 30-minútovke (6.950 m) a víťaznú šerpu si priniesla aj zo súperenia junioriek na 2 840 metrov dlhom krosovom okruhu okolo Smolenického zámku.

Pekným športovým počínom sa prezentoval pri jarnej polhodinovke v Trnave Peter Portášik z ASK Skalica. Jeho gesto fair play nám ozrejmil riaditeľ podujatia Ľuboš Ferenc: „Po pretekoch prišiel Portášik za nami s informáciou, že rozhodcovia mu omylom pridali do výsledkov jeden okruh. Po odrátaní 400 metrov klesol Peter z druhého na štvrté miesto celkového poradia.“

A ešte stručne o Špačinskom jarňom kroso, zorganizovanom tamojšou ZŠ. Na štarte 15. ročníka sa stretlo rekordné žiacke pole, 155-členné. Prvenstvá patrili Natálii Komorníkovej (Malženice), Danielovi Dvorákovi (Jaslovské Bohunice), Romane Heribanovej (Ružindol) a Timotejovi Slabému (Dolná Krupá).

OLYMPIZMUS

– Tiež športové Slovensko žije očakávaním vrcholného sviatku telesnej kultúry, letných OH v Londýne. Ako je známe, od prvého apríla putuje celou krajinou pod Tatrami pozdravná olympijská pochodňa. Ohňová štafeta nesie symbolický

názov Posolstvo Hrám XXX. olympiády / Londyn 2012 a v Trnave pobudne od 15. do 21. júna.

Pri slávnostnom otvorení v Bratislave nechýbala v trojici olympionikov dvoch generácií ani strelkyňa Danka Barteková. Členka ŠKP Trnava, pochádzajúca zo susedných Malženíc, vyrástla v trnavských Štrkoch na spoľahlivú reprezentantku SR v brokových disciplínach. Aj v britskej metropole bude našim horúcim železkom. Určite žiaden trnavský priaznivec športu by nebol proti, ak by sympatická Barteková ukula v tohtoročnej olympijskej liahni medailový kov.

Ako vyplynulo z ostatného zasadnutia Trnavského olympijského klubu, ktoré viedol jeho predseda Anton Javorka, príchod štafety do nášho starobylého mesta vyšperkuje pestrý blok športovo-spoločenských akcií. Bude medzi nimi tradičný príspevok do kytice celosvetového Behu olympijského dňa. Po dlhšej odmlke sa však presťahuje v druhej polovici júna do centra malého Ríma, na pešiu zónu. Viac už prezradí najbližšie číslo Noviniek z radnice.

TENIS

– Extraliga mužských celkov má aj v tejto sezóne raketové tempo. Hrá sa systémom k. o. 30. apríla (pondelok), 2. mája (streda) a 4. mája (piatok). TC Empire

Trnava obhajuje minuloročný strieborný medailu v zostave: Karol Beck, Pavol Červenák, Kamil Čapkovič, Jaroslav Pospíšil, Filip Vittek, Ján Stančík, Oliver Nagy, Richard Stano a Igor Wachter. Podrobnejšie sme o súťaži písali v aprílovom vydaní Noviniek z radnice.

Dobré meno chce urobiť agilnému klubu v rozbiehajúcej sa majstrovskej sezóne i kolektív žien. Káder pre tohtoročnú 1. ligu tvoria: Antónia Markušková, Sarah Mária Juráková, Mária Jedličková (kapitánka družstva), Sindy Kurtinová, Linda Hercegová, Tamarą Kupková, Silvia Krištofovičová, Petra Široká a Barbara Bareková. Úvodné kolo odohrali Trnavčanky 28. apríla v Ružomberku, teda po uzávierke tohto čísla. V máji ich čaká na domácej antuke (Ulica Jána Hajdóczyho) jediná runda, keď v sobotu 5. 5. pricestuje do Trnavy TK Žilina B. Zostávajúce domáce zápasy prvotrigovej sezóny žien TC Empire: 4. kolo 2. 6. proti TK Hanaka Zlaté Moravce, 5. kolo 9. 6. proti TK Jednotka Bratislava, 7. kolo 23. 6. proti Tenisovej akadémii Prešov. Všetky štyri kolá v Trnave majú začiatok o 9.00 h.

Napokon stojí za povšimnutie, že trnavské trio Tomáš Boleman, Juraj Jančovič a Miloslav Doležal mladší figuruje na súpiske TK Slovan Galanta. Nehrajúcim kapitánom extraligového nováčika je Miloslav Doležal starší.

–lies–

Memoriál Karola Holoviča vyhrala Žilina

Víťazom 21. dejstva hokejového turnaja siedmakov o Memoriál Karola Holoviča sa na ľade trnavskej arény stali mladí žilincania. O ich prvenstve rozhodol vzájomný súboj, v ktorom hralci spod Dubňa oskalpovali rovesníkov z metropoly Šariša 5:2. Iba bod za touto dvojicou zostali domáce talenty.

Vrcholná turnajová konfrontácia žiackych tímov v Trnave sa vydarila zásluhou domáceho štábu. Viedol ho Richard Turaz, generálny manažér HK Gladiators. Sekundoval mu dlhoročný tréner Rudolf Macko, ktorý v hráčskych počiatkoch rástol pod dohľadom Karola Holoviča. Obísť nemožno ani účinnú pomoc zo strany rodičov nádejných hokejových výhonkov. Tie už od jesene 1993 zastrešuje v športových triedach základná škola na Spartakovskej. Na turnajové vystúpenia svojich žiakov sa počas troch dní prišli pozrieť i pedagógovia, na čele s riaditeľkou ZŠ Lýdiou Gašparovicovou.

„Dalo sa predpokladať, že po dvadsiatich ročníkoch tohto spomienkového memoriálu sa v prehliadke talentovaných chlapcov zo siedmych tried už nebude pokračovať. Opak je však pravdou. Úprimne ďakujem vedeniu Hokejového klubu Trnava za všetky doterajšie uctenia si môjho manžela, vrátane ostatného turnaja. Už tradič-

ne malo podujatie vysokú spoločenskú a športovú úroveň," vyznala sa z pocitov pani Evka Holovičová, manželka nezabudnuteľnej legendy trnavského hokeja.

Konečné poradie: 1. MSHK Žilina 12 bodov / skóre 24:10, 2. PHK Prešov 12 / 21:9, 3. HK Gladiators Trnava 11 / 11:9, 4. SHK Hodonín 7 / 11:15, 5. HK Považská Bystrica 3 / 4:14, 6. HC Topoľčany 0 / 2:16.

Dres víťazného kolektívu spod Dubňa obliekol aj najproduktívnejší hráč celého turnaja, Andrej Drahno. V piatich zápasoch si pripísal na konto podľa kanadského hodnotenia 13 bodov.

Trnavskí zverenci Róberta Somorovského získali po tri body za víťazstvá nad Žilinou 5:4, Považskou Bystricou 1:0 a Topoľčanmi 3:0. Dvojbodový zápis dosiahli po výhre 1:0 nad rovesníkmi z Hodonína, pravda, až po samostatných nájazdoch. V riadnom hracom čase na 3x15 minút gól nepadol. Iba raz naši gladiátori neuspeli, na úvod proti Prešovu (1:5).

Zostava domáceho kolektívu: Matej Ševčík, Sven Lopušný – Marko Matušovič, Damián Iglovský, Oliver Šanko, Marco Kormúth, Kristián Juhász, Samuel Obuch, Bruno Huževka – Igor Horanský, Šimon Rezbárik, Matej Olah, Alan Horváth, Ivan Veneni, Martin Grell, Karol Kabát, Martin Nemeček, Patrik Melicherčík, Erik Lukačovič, Martin Hačko.

Usporiadateľom tleskame aj za štyri divácky interesantné súťaže jednotlivcov v korčuľovaní a herných zručnostiach. Dostali priestor na záver druhého hracieho dňa. Vybraní hokejisti zo všetkých šiestich tímov 7. ŠHT vytvorili na ľadovom zrkadle súdržnú partiu, ktorá si navzájom drukovala a povzbudzovala sa.

A ktorí chlapi si v týchto previerkach na spestrenie programu počínali najšikovnejšie? Z ocenenia za individuálne zápolenie sa tešili: najlepší brankár Martin Holík (Hodonín), najzručnejší hráč Oliver Šanko (Trnava), najlepší zakončovateľ Ján Prokopčák (Prešov), najrýchlejší hráči David Matejovič (Topoľčany) a Denis Valášek (Žilina).

Hodnotiacia komisia odmenila na záver 21. ročníka Memoriálu Karola Holoviča i najlepších hráčov celého turnaja. Medzi brankármi mal najvyšší počet hlasov Matej Ševčík (Trnava), z obrancov získal túto poctu Marek Korenčík (Žilina) a v útoku sa najviac páčili výkony Petra Dudu (Prešov).

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Štibrányiho hviezdny gól spred polstoročia

História trnavského futbalu sa začala písať na jar 1896. Domáci NSE privítal v premiére výpravu Viedne. Obsiahla kronika najpopulárnejšieho športu celej našej planéty ponúka aj v malom Ríme nepreberné množstvo pozoruhodných okamihov.

Jeden z najvýznamnejších mílnikov sa udial presne pred polstoročím. Tridsiateho prvého mája dvašesťdesiateho roku zvalcovala v Čile reprezentačná jedenástka Rudolfa Vytlačila favorizovaných Španielov 1:0. Pamätný gól v úvodnom súboji majstrovstiev sveta vsietil Jozef Štibrányi, 22-ročný útočník Spartaka Trnava. Bol vôbec prvým Slovákom celej histórie, čo skóroval vo finálovom turnaji futbalových MS.

„Pred nomináciou do Čile som ako poslucháč Pedagogického inštitútu v Trnave absolvoval povinný lyžiarsky kurz. Vlek na svahu nefungoval, takže kopec nám bolo treba vyšliapať nespočetnekrát. Pri následných kondičných testoch futbalovej reprezentácie v Prahe ma vyhodnotili za najlepšie pripraveného hráča,“ uviedol Štibrányi perličku.

Jeho spomienky na úžasný májový deň, ktorý vošiel do športových análov? „Dodnes mám pred očami nezabudnuteľný okamih z útrobov štadióna Sausalito vo Viña del Mar. Keď sme nastupovali na zápas, zo Španielov išiel prirodzený rešpekt. Predsa len, povedľa nás sa zoradovali svetoznáme esá – Santamaria, Segarra, del Sol, Puskás, Suarez, Gento a ďalšie osobnosti. Dovtedy sme o nich iba čítali. Čo meno, to futbalový veľikán. Boli zjavne sebavedomí. Povedľa nás stáli na chodbe vyčesaní,

navoňaní. Úvodný duel očividne považovali za povinnú jazdu. Vo veľikášskych manieroch ich v týždni pred štartom svetového šampionátu podporovali španielski novinári a reportéri. Skrátka, vystúpenie proti Československu malo byť pre horúceho aspiranta na jednu z medailí sladučkou malinou.“

Všetko sa však napokon skončilo úplne inak. Keď rakúsky arbiter Carl Erich Steiner posledný raz fúkol do píšťalky, zostali športoví rivali z Apeninského polostrova ako obarení.

Čo tomu predchádzalo? Náhla futbalová hrmavica sa spustila pred súperovou bránou v 81. minúte. Náš rýchlonohý útočník postavil zadnú líniu súpera do pozície štatistov a po samostatnom nájazde lišiacky prekabátil španielskeho gólmána. Na šťastného zakončovateľa sa po úspešnom sóle v okamihu zosunula lavína tiel vlastných spoluhráčov.

Saverino Reijia, ľavý obranca žltó-červených, musí mať z tejto pohromy dodnes potrhaný spánok. Za úlohu vtedy dostal ratovať svoju zónu pred prípadným nebezpečenstvom na poste posledného. Lenže Štibrányiho neustrážil. Keď ten dostal dlhý pas z hlčky poľa, španielskej šestnástke ufujazdil ako namydlený blesk. Československý rýchlik mu iba ukázal chrbát s veľkou sedmičkou na drese. Zrazu sa Jozef ocitol zoči-voči Sedrunovi. Naznačil strelu, súperov ochranca svätyno mu fintu zjedol, náhle sa bachol na trávnik ako vrece zemiakov. Pravé krídlo z Trnavy ho po dvoch – troch krokoch rutínsky prelobovalo.

Úvodný duel svetového šampionátu proti futbalovému trpaslíkovi zo strednej Európy mal byť pre Španielov iba rozcvičkou predovšetkým na skupinový súboj s Brazílčanmi. Lenže, ako vidieť, vysoký favorit sa sakramentsky preráta.

„Španielski žurnalisti boli z toho všetkého takí dopletení, že ma prekrstili. Na druhý deň stál v istých novinách palcový titulok: »Trnava hizo único gol« (Trnava dal jediný gól),“ aj po rokoch sa Jozef spokojne usmieva. V záplave smútku totiž vyslanci súperových médií nepostrehli, že ich miláčikov strelecky pokoril Štibrányi, hráč Spartaka Trnava. A to ešte netušili, že miliónové megahviezdy zrazil na kolena praobyčajný dedinský chalan, pochádzajúci z Vlčkoviec pri Trnave.

„Sebavedomému súperovi z juhozápadnej Európy sme teda nečakane vyprášili kozuch a v ďalšom kole sa nám podarilo zaknihovať bezgólovú remízu s Brazíliou, ktorá mala v zostave aj kráľa futbalu Pelého. Španieli potom v súboji s Juhoameričanmi opäť ťahali za kratší koniec, takže do postupového tandemu sa európsky tromf senzačne nedostal,“ dodal Štibrányi. Jeho hviezdny zásah v zápase z 31. mája 1962 nasmeroval československú reprezentáciu v ďalekom Čile na cestu k strieborným medailám.

Okrem tohto pamätného zisku sa náš spoločný štát Čechov a Slovákov tešil z rovnakej priečky futbalistov v MS iba jediný raz (1934).

***

Jozef Štibrányi spoznal počas rokov na výslni popularity veľa významných osobností. Nielen z futbalového prostredia. Nedávno k nim pribudol prvý česko-slovenský aj európsky kozmonaut, bývalý vojenský pilot Vladimír Remek. Obaja boli hosťami cestného behu Majcichovská desiatka. Pri zákulisnej debata si hrdina kozmu najskôr zaspomínal na Štibrányiho víťaznú trefu spred päťdesiatich rokov: „Keď ste dali v Čile gól Španielom, v celom našom meste prepukol neopísateľný ošiaľ. Mne vtedy bolo necelých štrnásť.“ Na oplátku sa slávny futbalista obdivne vrátil k inému nezabudnuteľnému okamihu, Remekovmu letu do vesmíru v marci 1978. A vždy pohotový rozprávač Štibrányi vyťahol vlastnú pilotnú epizódu zo zájazdu futbalistov Spartaka Trnava do Egypta a Sudánu v decembri 1964: „Pri afrických potulkách nám raz dali k dispozícii Dakotu, vhodnú skôr do múzea. Technici pred štartom ukázali svoj fortieľ, keď významne pobúchali kladivom po konštrukcii staručkého exponátu – a mohlo sa letieť. So spoluhráčom Dušanom Kabátom sme pri exotickom presune nad rozsiahlou

púšťou zvedavo nazreli aj do kabíny pilotov. Tí nám zaraz poručili, aby sme to v kokpíte skúsili. Návrh dva razy opakovať nemuseli. Lákavú ponuku predsa nebolo možné odmietnuť. Lenže Toni-báči Malatinský nerád lietal. Keď práve vtedy turbulencia zo párkrát s aeroplánom zakývala, ozval sa poblednutý boss: Čo ideme po polnej ceste? Lekár výpravy Vladimír Ušák všetko na nás bonzol. Hneď po zosadení na sudánske letisko sme museli ísť k trénerovi na raport. Naše pilotné pokusy ocenil svojsky. Obom nám poriadnu vyfal.“

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Tirnavia míting v nedeľu 13. mája

V trnavskej termínovej listine atletických podujatí obsadzuje najvyššiu priečku Tirnavia míting. Ďalší diel dostane zelenú počas druhej májovej nedele. Technickú realizáciu si aj tentoraz zobrali na plecía atléti z Asociácie športových klubov Slávia. Pôjde o štvrté kolo bodovaného seriálu Grand Prix Slovensko.

Tiež pred rokom to tak bolo. Ba dokonca si omladené vedenie Atletického klubu Slávia, na čele s predsedom Michalom Matysom, trúfalo i na trnavskú premiéru augustového večerného mítingu. Medzi pretekármi aj divákmi sa novinka stretla s priaznivou ozvenou.

V celkovom hodnotení GPS 2011 skončili muži Slávie Trnava na šiestej pozícii (zvíťazila Slávia UK Bratislava), kým modro-žlté družstvo žien z Ulice Jána Hajdóczyho obsadilo piatu priečku (1. miesto AK Spartak Dubnica n. V.). Najvyššími bodovými kontami prispela k solidnému súčtu trnavských tímov dvojica Ivona Tomanová (72 b.) a Marek Šajbidor (54 b.).

Atléti zo slovenského Ríma chcú prinajmenej zopakovať lanské organizátorské i pretekárske úspechy v GPS. Potešia sa, ak ich príde povzbudiť početná návšteva. Vstup do hľadiska bude zdarma.

Vladimír Gubrický je predsedom AŠK Slávia a tajomníkom atletického klubu. Na margo lákavého sviatku kráľovnej športov poznamenal: „Keďže tento rok patrí dvom elitným vrcholom, majstrovstvám Európy a olympijským hrám, možno predpokladať, že aj trnavskí priaznivci uvidia 13. mája od jedenástej hodiny kvalitnú atletiku. Kiežby to tak bolo i pričinením našich slávistov. Samozrejme, rátame so štartom Libora Charfreitaga, v tomto roku jeho prvým európskym po návrate z vyše štvormesačného tréningového pobytu v zámorskom Dallase. Z ďalších atlétov usporiadateľského klubu má predpoklady dosiahnuť dobré výkony predovšetkým skúsená päťorka: Ivona Tomanová, Mirka Karperová, Marián Bokor, Ondro Puškár a Marek Šajbidor.“

Technická čata, na čele so správcom štadióna Milanom Hlaváčkom, pripraví jednotlivé sektory pre jedenásť mužských a rovnaký počet ženských disciplín. Vo všetkých čakajú na atlétov bodové kolekcie do rebríčkov GPS 2012.

Muži: 100 m, 200 m, 400 m, 1.500 m, 110 m prek., 400 m prek., 3.000 m prek., výška, diaľka, kladivo, oštep. Ženy: 100 m, 200 m, 400 m, 1.500 m, 400 m prek., 3.000 m prek., výška, diaľka, disk, kladivo, oštep. Vložená disciplína: juniori – kladivo (6 kg).

Výkonnosť si teda prídu otestovať najlepšie reprezentanti SR. Napríklad kladivári. Európsky šampión z Barcelony 2010 Libor Charfreitag sa o technických parametroch slávistického kladivárskeho kruhu už neraz vyjadril v superlatívoch, rovnako i ženská jednotka tejto excelentnej disciplíny Martina Hrašnová, členka VŠC Dukla Banská Bystrica. Ich výkony z Trnavy, 80,14 m spred piatich rokov (Libor) a 76,90 m zo sezóny 2009 (Martina), by boli ozdobou hociktorého elitného vrhačského mítingu kdekoľvek v zahraničí.

Organizátori na záver Tirnavie mítingu zo seriálu GPS (13. mája) ocenia 5 najhodnotnejších výkonov finančnou prémieu.

„Už len aby počasie nastavilo tomuto atletickému festivalu vlúdnu tvár,“ dodal V. Gubrický.“

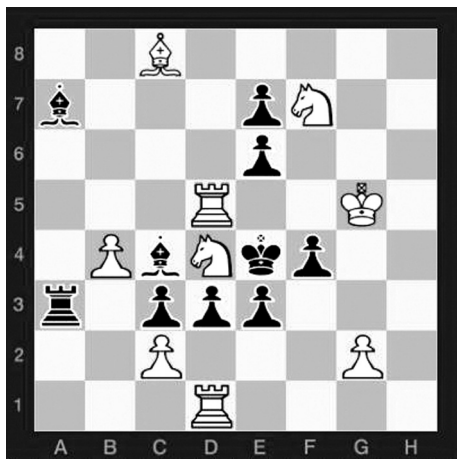
Jaroslav LIESKOVSKÝ

Hrajte kráľovskú hru s Novinkami z radnice

Skladba č. 5, Jozef Veselský, Smena 16. 3. 1963, Mat 2. ťahom (9 – 10)

Autor šachovej skladby (nar. sa v r. 1942 a oslávi na jeseň svoje 70. narodeniny), ktorá je jeho „prvotinou“, býva v Trnave a môžeme ho zaradiť ku všestranným šachistom. Známy je hlavne ako praktický šachista, ale hrával šach aj korešpondenčne. Kompozičný šach je v jeho živote len akýmsi „úletom“, lebo počet jeho šachových úloh môžeme zrátať na prstoch jednej ruky. Jeho prvá skladba sa mu však hneď vydarila, o čom svedčí komentár vedúceho vtedajšej šachovej rubriky B. Formánka: „Okolo únikového poľa (d5) sa točia kombinácie tejto peknej prvotiny“.

Riešenie skladby č. 4 (Kollárik): 1.Kf2! Ke5 2.g3 Vh5 3.Sg6 Vxh3 4.Kg2 Vxg3+ 5.Kxg3 b5 6.Kf2 Kd4 7.Ke2 b4 8.Kd2 Ke5 9.Kc2 Kf4 10.Sh5! g6 11.Sxg6 Kxf3 12.d4 g4 13.d5 g3 14.Kd3 Kf4 s remízou alebo 4. - Kf6 5.Se8 Ke7 6.Sg6 Kf6 7.Se8 Ke7 8.Sg6 Kf6 - pozíčná remíza s opakovaním ťahov.

Pri cievnej mozgovej príhode rozhoduje aj čas

Na otázky Noviniek z radnice týkajúce sa cievnej mozgovej príhody –druhej najčastejšej príčiny úmrtí pacientov vo veku nad šesťdesiat rokov na Slovensku, odpovedá primár Neurologického oddelenia Fakultnej nemocnice v Trnave MUDr. Georgi Krastev, PhD.

■ Čo presne znamená náhla cievna mozgová príhoda?

Ide o náhly vznik ložiskového postihnutia mozgových funkcií v zmysle oslabenia pravých alebo ľavých končatín, poruchy reči, ovisnutia ústneho kútika na jednej strane a iné, zapríčinené nedokrvením určitej časti mozgu (ischemická cievna mozgová príhoda) alebo vyliatím krvi do mozgu (hemoragia – mozgové krvácanie).

■ Je pravda, že počet cievnych mozgových príhod (CMP) vo svete, ale aj na Slovensku je alarmujúco vysoký? Aká je situácia na Slovensku v porovnaní so svetom a okolitými krajinami?

Je pravda, že v posledných desaťročiach prevažne vo vyspelých krajinách sveta a západnej Európe dochádza k znižovaniu počtu mozgových príhod hlavne v dôsledku cielenej kampane a práce v oblasti prevencie, diagnostiky a liečby, ale u nás

a v okolitých krajinách pretrváva vysoký počet CMP, ktorý sa dokonca zvyšuje a postihuje aj mladšie vekové skupiny. Do určitej miery je možno tento fakt dôsledkom nášho nezodpovedného správania v oblasti konzumácie tučných jedál, nadmerného fajčenia a alkoholu, minimálnej pohybovej aktivity a zanedbávania vlastného zdravia ako dedičstvo z doby socializmu.

■ Čo by ste uviedli, aby sme si mohli predstaviť, ako vyzerajú údaje o epidemiológii cievnej mozgovej príhody?

Treba si uvedomiť vážny stav tejto choroby v populácii aj na základe nasledujúcich údajov – každých 6 sekúnd vo svete zomiera človek na základe následkov mozgovej príhody, každý šiesty človek na planéte je ohrozený cievnu mozgovou príhodou. Keďže je cievna mozgová porážka funkciou veku, a vek je neovplyvniateľný rizikový faktor, u skupiny pacientov

-GK-

nad 60 rokov je mozgová porážka druhá najčastejšia príčina úmrtia na Slovensku.

■ Ktoré sú najčastejšie príčiny mozgových porážky?

Približne 80% všetkých porážok predstavujú ischemické – z nedokrvenia určitého teritória mozgu, a približne 15% až 20% hemoragické porážky – z vylitia krvi do mozgu. Najväčší problém predstavujú tzv. neovplyvniteľné riziká ako sú vek, pohlavie, rasa a, samozrejme, genetická výbava jedinca. Druhá skupina sú tzv. ovplyvniteľné rizikové faktory ako sú zvýšený krvný tlak (arteriálna hypertenzia), cukrovka, tučnota, fajčenie, nadmerné pravidelné užívanie alkoholu (na Slovensku rozšírené významne), žiadna alebo minimálna fyzická aktivita a pohyb, ochorenia srdca a tepien. Je potrebné uvedomiť si aj fakt, že prítomnosť niekoľkých rizikových faktorov výrazne zvyšuje riziko u konkrétneho pacienta, a to nie jednoduchým pripočítaním, ale geometrickým rastom rizika. Jednoducho povedané, mozgová porážka je najčastejšie vyvolaná upchatím cievy, ktorá zásobuje určitú oblasť mozgu, naopak mozgové krvácanie prasknutím cievy v mozgu a vyliatím krvi. Mozgové krvácanie má podstatne horší priebeh, ťažšie následky a vyššiu úmrtnosť, ale našťastie je ich percentuálne podstatne menej ako mozgové porážky.

■ Ako je možné liečiť mozgové porážky?

V prvom rade treba vysvetliť spôsob diagnostiky, s ktorým je, samozrejme, následné spojená aj odpoveď ohľadom liečby mozgových porážky. V porovnaní so srdcovým infarktom, ktorý je paralelou s mozgovou porážkou – infarktom, kde je možné urobiť diagnostiku ešte v RZP (rýchla zdravotnícka pomoc) na základe EKG a eventuálne začať s liečbou, u mozgového infarktu je nutné urobiť vyšetrenie mozgu počítačovou tomografiou a na základe toho zistiť, či ide o mozgový infarkt. Ďalší faktor, ktorý spolu rozhoduje o spôsobe liečby, je časový faktor – ako rýchlo sa pacient po vzniku prvých neurologických príznakov dostane do nemocnice. Hovoríme o tzv. „časovom okne“ – ak sa pacient dostane do nemocnice, kde

sa zrealizuje diagnostika a zistí sa, že ide o mozgovú porážku, a všetko toto sa udeje maximálne do 4,5 hod od vzniku neurologických symptómov mozgových porážky, je možné pacienta liečiť tzv. trombolytickou liečbou. Je to látka podávaná vnútrožilovou formou neprerušovanej infúzie, ktorá má schopnosť rozpustiť, resp. spríchlodniť upchaté cievy, a tým zachrániť mozgové tkanivo. Treba ale zdôrazniť, že čím skôr sa pacient dostane do nemocnice po mozgových porážke a je mu podaná táto látka po diagnostickom procese, je väčšia šanca, že sa pacient bez následkov vráti do svojho pôvodného stavu pred mozgovou porážkou a nebude mať žiadne následky. Približne tretina pacientov po tejto liečbe nemá žiadne následky, ďalšia tretina má veľmi ľahké, ale je schopná samostatnej existencie bez nutnosti väčšej pomoci svojej rodiny a okolia, a posledná tretina má následky veľmi ťažké alebo aj zomrie na komplikácie mozgových porážky. V skratke je možné povedať, že čas je mozog – čím kratší čas po vzniku porážky uplynie do začiatku trombolytickej liečby, tým väčšia časť postihnutého mozgového tkaniva sa zachráni pred trvalým poškodením. To môžeme povedať aj na základe skúsenosti s vyše 250 odliečenými pacientmi týmto spôsobom na Neurologickom oddelení FN v Trnave .

■ Môžete zhrnúť ešte raz v kocke príznaky mozgových porážky?

Ide o oslabenie končatín vpravo alebo vľavo, oslabenie či ovisnutie ústneho kútika, a tým spôsobená asymetria tváre, porucha reči, a to nemožnosť porozumieť reči alebo nemožnosť rozprávať, silná okamžitá bolesť hlavy – „puknutie v hlave“ u pacienta, ktorý nikdy netrpel na bolesti hlavy, niekedy, v zriedkavých prípadoch, aj porucha vedomia.

■ Ako sa má zachovať okolie, keď rozpozná, že niekto v ich blízkosti môže mať mozgovú porážku?

Rozhodne treba okamžite kontaktovať RZP na telefónnom čísle 155, kde je pripravený vyškolený zdravotnícky personál na rozpoznanie príznakov mozgových porážky, ktorý okamžite odošle sanitný voz na prevoz do najbližšej nemocnice. Zno-

va zdôrazňujem pravidlo, že čím menej času uplynie od začiatku mozgovej porážky/infarktu, cez transport do nemocnice a diagnostiku v nemocnici po začiatok cieľenej trombolytickej liečby, tým väčšia je šanca zachrániť postihnutú oblasť moz-

gu. Preto netreba váhať a vyčkávať do tej doby, kedy už bude neskoro a nebude možné poskytnúť pacientovi cieľenú liečbu.

Novinky z radnice vám ďakujú za rozhovor.

Rok s baklažánmi

Baklažánové rolky

Potrebuje: 2 veľké baklažány, plátky šunky a syra gouda, paradajky, zväzok petržlenovej vňate, provensálske korenie, čierne korenie, cesnak, soľ, olivový olej

Baklažány nakrájame na pol centimetrové plátky, posolíme a necháme odstať, opláchneme, osušíme a opražíme na troche oleja. Pripravíme zmes z paradajkového pretlaku, posekanej vňate, čierneho korenia a cesnaku, a touto zmesou potrieme baklažánové plátky. Na každý plátok položíme šunku a syr, potrieme zmesou, zrolujeme a spevníme špáradlom.

Do pekáča vlejeme polovicu ošúpaných paradajok (môžu byť z konzervy) zmiešaných s provensálskym korením, posekanou vňaťou a soľou. Uložíme baklažánové rolky a zalejeme druhou polovicou paradajkovej zmesi. Pokvapkáme olivovým olejom a pečieme asi 30 minút v stredne zohriatej rúre.

Podávame s bagetou, ryžou alebo varenými zemiakmi.

Rubrika pripravuje MUDr. Bohumil CHMELÍK

POZVÁNKY

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

- 2. streda 10.00 ■ TRAJA TUČNIACI
- 3. štvrtok 19.00 ■ PRESTUPNÁ STANICA
- 4. piatok 10.00 ■ STARÁ LÁSKA NEHRDZAVIE
- 5. sobota 19.00 ■ EUGEN ONEGIN
- 6. nedeľa 16.00, 19.00 ■ LEN TAK PRIŠLI – Stanislav Šteпка, Radošínské naivné divadlo
- 7. pondelok 17.00 ■ TANCUJEME SVOJ SEN – Tanečný odbor ZUŠ M. Sch. Trnavského
- 9. streda 19.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
- 10. štvrtok 10.00 ■ 800 MÍĽ PO AMAZONKE
- 18. piatok 10.00 ■ William Shakespeare: KOMÉDIA OMYLOV – verejná generálka
- 19.00 ■ William Shakespeare: KOMÉDIA OMYLOV – predpremiéra
- 19. sobota 19.00 ■ William Shakespeare: KOMÉDIA OMYLOV –PREMIÉRA
- 23. streda 19.00 ■ BENÁTKY POD SNEHOM – derniéra
- 24. štvrtok 10.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH

- 18.00 ■ ABSOLVENTSKÝ KONCERT – Súkromné tanečné konzervatórium Dušana Nebylu
- 25. piatok 10.00 ■ MACO MAŤO hľadá hniezdo
- 19.00 ■ KOMÉDIA OMYLOV
- 27. nedeľa 16.00 ■ TRAJA TUČNIACI
- 28. pondelok 10.00 ■ ADELKINA CESTA ZA ŠŤASTÍM
- 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI
- 29. utorok 10.00 DIVÁ KAČKA
- 19.00 ■ VŠETKO O MUŽOCH
- 30. streda 10.00, 14.00 ■ TRAJA TUČNIACI
- 31. štvrtok 19.00 ■ KOMÉDIA OMYLOV
- Štúdio**
- 12. sobota 19.00 ■ PARVA ROMA
- 23. streda 10.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

TEODOR TEKEL: EXPRESIE

Výstava pri príležitosti 110. výročia narodenia autora

Kurátor: PhDr. Štefan Zajíček
do 27. 5. 2012

JÁN KONIAREK (1878 – 1952)

Stála expozícia sochárskej tvorby zakladateľa moderného slovenského sochárstva **KLENOTY DOMOVA** – slovenské klasické umenie 20. storočia

GALÉRIA PORTRÉTOV – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúcich vývoj portrétneho maliarstva od konca 18. storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

AKCIE / AKTIVITY

3. mája o 18.00 h v Kopplovej vile GJK Slávnostné podujatie pri príležitosti 60. výročia úmrtia Jána Koniarka – zakladateľa slovenského moderného sochárstva.

Odhalenie zreštaurovanej sochy Jána Koniarka Gea a vystúpenie špičkového slovenského huslistu Alexandra Jablokova

19. mája od 10.00 do 24.00 h NOC MUZEÍ A GALÉRIÍ 2012

Deň otvorených dverí v GJK – všetky akcie, aktuálne výstavy a stále expozície pre verejnosť prístupné bezplatne

KNIŽNICA JURAJA FÁNDLYHO

■ **7. mája o 9.00 h v pobočke Tulipán KRÁĽ DETSKÝCH ČITATEĽOV 2012 – finále**

■ **10. – 11. mája na Trojičnom námestí MALÍČKÍ A MAMIČKY**

Stretnutie s knihou, venované mamičkám a najmenším čitateľom – súčasť podujatia Májový kvet

■ **14. mája JUBILANT TOMÁŠ JANOVIC** Spisovateľ Tomáš Janovic sa stretne so svojimi čitateľmi

11.00 h v oddelení pre deti

13.00 h v pobočke Tulipán

17.00 h v čitárni s dospelými čitateľmi ako čestný prezident Fóra humoristov

■ **31. mája od 9.00 do 15.00 h v oddelení pre deti a v pobočkách Prednádražie, Tulipán, Vodáreň ČÍTAJME SI**

– Pokus o prekonanie rekordu vo verejnom čítaní detí. Pozývame všetky deti zapojiť sa do projektu na podporu Linky detskej istoty SV UNICEF Viac informácií v oddelení pre deti KJF

■ **1. júna o 17.00 h v čitárni U NVOTOVCOV ZA OPONOU**

O divadle a všeličom inom s Mirkou Čibenkovou, Jurajom Nvotom a Jakubom Nvotom. Podujatie v rámci Fóra humoristov

moderuje Mikuláš Jarábek

■ **M. SCHNEIDER TRNAVSKÝ (24. 5. 1881 – 25. 5. 1958)**

HUDBA OKOLO NÁS – Hudobno-slovné pásma a programy pre deti i dospelých v hudobnom oddelení, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

Záujemcovia o kolektívnu návštevu si môžu dohodnúť termín osobne, telefonicky (033/55 11 590) alebo e-mailom (hudobne_oddelenie@kniznicatrnava.sk

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR, Múzejné námestie 3

EXPOZÍCIE:

ARCHEOLÓGIA, GOTICKÁ TRNAVA, DEJINY TRNAVY, UMELECKÉ REMESLO V ČÍNE A JAPONSKU, KAMPANOLOGICKÁ EXPOZÍCIA, ORATÓRIUM, ĽUDOVÁ HRNČINA, ĽUDOVÝ ODEV ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, PRÍRODA MALÝCH KARPÁT, KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS, ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – POCTA KRÁĽOVI ZBERATEĽOV, SAKRÁLNE PAMIATKY

VÝSTAVY:

■ **KLARISKY V TRNAVE**

19. 5. 2012 – 19. 5. 2013

vernisáž výstavy v rámci podujatia Noc v múzeu

■ **KERAMICKÁ TVORBA**

M. BALGAVÉHO st.

19. 5. – 30. 9. 2012

vernisáž výstavy v rámci podujatia Noc v múzeu

■ **MINERÁLY SVETA**

výstava z geologickej zbierky múzea doplnená fotografiami do 24. 2. 2013

■ **TRNAVSKÝ OBJEKTÍV**

Súťažná prehliadka neprofesionálnych fotografov organizovaná TOS do 20. 5. 2012

■ **KRÁSY ŽIVEJ PRÍRODY**

■ **TRNAVSKÉ DROBNOSTI**

■ **ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA**

Liečivé rastliny

PODUJATIA

■ **19. mája od 17.00 do 23.00 h NOC V MUZEU**

■ 17.00 h – 18.00 h SYPANÉ OBRÁZKY

– výtvarná dielňa pre deti (2 €)

■ 17.00 h KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS

– expozíciou bude sprevádzať PaedDr. Simona Jurčová

■ 18.00 h – KERAMICKÁ TVORBA
MILOŠA BALGAVÉHO st. – vernisáž výstavy

■ 19.00 h – SAKRÁLNE PAMIATKY

– expozíciou budú sprevádzať Mgr. Lucia Duchoňová a Mgr. Aneta Cintulová

■ 20.00 h KLARISKY V TRNAVE

– vernisáž výstavy

■ 21.00 h ŠTEFAN CYRIL PARRÁK –
ZBERATEĽ – expozíciou bude sprevádzať

Mgr. Aneta Cintulová

■ 21.30 h DVD projekcia –
koncertná sála
■ 19.00 – 23.00 h –
KAVIARENĽ na druhom poschodí
■ CYKLUS PREDNÁŠOK
CHRÁNENÁ KRAJINNÁ OBLASŤ MALÉ KARPATY

Prednáška Mgr. Eleny Zlatošovej – na objednanie

■ NEDELE V MÚZEU

Každú nedeľu v klariskom kláštore od 15.00 h prezentácia DVD – na objednanie

DOM HUDBY
M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5

EXPOZÍCIE:
PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNEHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA
■ HISTÓRIA POPULÁRNEJ HUDBY
V TRNAVE DO ROKU 1989
■ AKO POČÚVALI HUDBU NAŠE BABKY
A DEDKOVIA – expozícia hracích skriniek, gramofónov a magnetofónov

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY –
OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

EXPOZÍCIA
■ WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA
■ NÁSILIE A SMRŤ V MINULOSTI

na tlačiacch z fondu historickej knižnice ZsM do 28. 2. 2013

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

TRNAVSKÉ MATERSKÉ CENTRUM
Okružná 20, www.trnavskemc.sk
■ 2. 5. o 10.00 h SPIEVANKY – hudobné stretnutie pri gitare pre najmenších
17.00 h AKO SA NARODÍ RODINA – kurz komplexnej prípravy na pôrod a dojenie

■ 4. 5. o 10.00 h CVIČME HROU – cvičenie pre matky s deťmi

■ 7. 5. o 10.00 h NAUČME SA PESNIČKU
■ 9. 5. o 10.00 h CVIČENIE NA FIT-LOPTÁCH – pre matky s deťmi

■ 11. 5. od 9.00 h do 12.00 ZUZKIN ATELIÉR – fotenie detičiek s rekvizitami

■ 12. 5. o 16.00 h MÍĽA PRE MAMU – rodinné podujatie venované Dňu matiek

■ 14. 5. o 10.00 h ŠIKOVNÉ RÚČKY – Kvet – práca s práca s Windowcolor a drôtkom

■ 15. 5. o 9.00 h YAMAHA – prvé krôčiky k hudbe pre deti od 18 mesiacov do 4 rokov

10.00 h YAMAHA – prvé krôčiky k hudbe – pre deti od 18 mesiacov do 4 rokov

11.00 h YAMAHA – hudobná škola od 4 mesiacov

15.15 h TANEČNÝ KRÚŽOK pre deti od 3 – 4 rokov

16.00 h TANEČNÝ KRÚŽOK pre deti od 5 – 8 rokov, zameraný na základy herectva, koordináciu, rytmiku, nácvik divadielok a muzikálov

■ 16. 5. o 10.00 h SPIEVANKY – hudobné stretnutie pri gitare pre najmenších

■ 18. 5. o 9.00 h ZUMBA – cvičenie pri hudbe pre ženy

10.00 h INTELIGENCIA – Povieme si, či sa dá inteligencia dieťaťa rozvíjať, aké druhy inteligencie poznáme a ktorá z nich je pre úspech v živote najdôležitejšia

■ 21. 5. o 10.00 h POĎME SI SPOLU
ČITAŤ – objavujeme rozprávky

■ 23. 5. o 10.00 h CVIČENIE NA FIT-LOPTÁCH – pre matky s deťmi

■ 25. 5. o 10.00 h CVIČME HROU – pre matky s deťmi

10.30 h VZŤAHOVÁ VÄZBA – ako prispieť k hlbšiemu vzťahu medzi matkou a dieťaťom

■ 26. 5. od 9.30 do 12.00 h BLŠIE TRHY – jarná burza detského a tehotenského ošatenia a detských potrieb

- **28. 5. o 10.00 h ŠIKOVNÉ RÚČKY** – tvoríme zo zažehľovacích korálikov
- **30. 5. o 10.00 h SPIEVANKY** – hudobné stretnutie pri gitare pre najmenších

KALOKAGATIA

- **4. mája o 8.00 h**
v Kalokagatii na Streleckej ulici
SLÁVIK SLOVENSKA 2012 – obvodné kolo súťaže v speve ľudovej piesne žiakov základných škôl a osemročných gymnázií
- **9. mája o 14.00 h**
v západnom kridle radnice
MOJA TRNAVA
Vyhodnotenie výtvarnej súťaže a vernisáž výstavy
- **10. mája o 9.00 h**
na MAŠ A. Hajmássyho
OBVODNÉ KOLO V ATLETIKE ZŠ
- **12. mája o 8.00 h**
v K-CVČ na Streleckej ulici
Té Té MODEL 2012 – 10. ročník výstavy a súťaže plastikových modelov (lietadlá prúdové, vrtuľové, bojová technika, figúrky,,automobily, motocykle...)
- **14. mája o 8.00 h**
v kine Hviezda
DISCO FREE STYLE – tanečná súťaž pre žiakov základných škôl a osemročných gymnázií
- **17. mája o 8.00 h**
ZŠ K. Mahra
MC DONALDS CUP – Krajské kolo súťaže v malom futbale
- **22. mája o 8.00 h**
ZŠ K. Mahra
JEDNOTA CUP – Krajské kolo v malom futbale, finále
- **23. mája o 8.00 h**
v K-CVČ na Streleckej ulici
LEVY, TIGRE, MAČKY A INÉ ŠELMY – vyhodnotenie a vernisáž výtvarnej súťaže
- **24. mája o 8.00 h**
na MAŠ A. Hajmássyho
KRAJSKÉ KOLO V ATLETIKE ZŠ
- **25. – 27. mája od 9.00 h do 18.00 h**
v K-CVČ
VÝSTAVA KAKTUSOV
- **29. mája o 9.00 h v K-CVČ**
TARZAN – detská olympiáda v netradičných športoch pre žiakov prvého stupňa základných škôl
- **30. mája o 8.00 h v K-CVČ**
SLÁVIK SLOVENSKA 2012 – krajské kolo

súťaže v speve ľudovej piesne
KLUBOVÉ PONUKY – pondelok až štvrtok pre malých i veľkých, skupiny aj jednotlivcov, od 9.00 – 12.00 h a od 13.00 – 15.00 h v K-CVČ. Pripravené sú športové a zábavné aktivity (stolný tenis, stolný futbal, kinect, spoločenské hry, tvorivé dielne, zábavné hry a súťaže)

MAMA KLUB na Limbovej ulici – pre mamičky s deťmi na MD, pondelok, utorok, štvrtok, piatok od 8.00 do 12.00 a od 15.00 do 18.00 h

ZDRAVÉ MESTO

- **15. a 16. mája od 9.00 h**
v Základnej škole na Atómovej ulici
ÚZEMNÁ SŤAŽ HLIADOK MLADÝCH ZDRAVOTNÍKOV
z okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany
- **31. mája od 9. do 14.00 h na radnici**
VYMEŇ CIGARETU ZA JABLKO
Svetový deň bez tabaku – aktivity spojené s meraním oxidu uhoľnatého vo vydýchnutom vzduchu a informovaním verejnosti prostredníctvom letákov o rizikách fajčenia a možnostiach jeho zanechania

ŠPORT

- **13. mája o 11.00 h**
na Mestskom atletickom štadióne
A. Hajmássyho
TIRNAVIA MÍTING 2012, súčasť seriálu Grand Prix Slovensko
- **19. a 20. mája o 10.00 h**
v Mestskej športovej hale
GRAND PRIX TYRNAVIA, 14. ročník medzinárodných súťaží v štandardných a latinsko-amerických tancoch, súčasť seriálu IDSF Open Galaprogram po oba dni o 19.00 h
- **19. mája PO HRADOCH A ZÁMKOCH MALÝCH KARPÁT**
36. ročník turistického podujatia Klubu slovenských turistov Spartak Trnava. Štart na trasy 11 km a 17 km od 7.20 do 10.30 h v Smoleniciach pri kostole, na trase 35 km od 6.45 do 8.00 h v Dubovej
- **25. a 26. mája od 9.00 h**
v Kalokagatii – CVČ a areáli Slávie
TRNAVSKÉ ŠPORTOVÉ HRY SENIOROV
Prvé športové a kultúrno-spoločenské podujatie pre seniorov a ich rodiny v rámci Európskeho roku aktívneho starnutia

OTVORENIE KOSTOLOV

■ KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITEĽA

Máj – október:

pondelok – piatok 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h,

nedeľa 14.00 – 17.00 h

■ BAZILIKA SV. MIKULÁŠA

Máj – jún, september – október:

pondelok – piatok 10.00 – 12.00 h, 13.00 – 15.00 h, nedeľa 14.00 – 17.00 h

Júl – august:

pondelok – piatok 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h, nedeľa 14.00 – 17.00 h

■ KOSTOL SV. HELENY

Máj, jún, september:

sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

Júl – august:

denne 14.00 – 17.00 h

■ KOSTOL SV. JAKUBA – františkánsky

Máj, jún, september:

sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

Júl – august:

pondelok – piatok 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h, sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

■ KOSTOL NAJSV. TROJICE – jezuitský

Máj, jún, september:

sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

Júl – august:

pondelok – piatok 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h, sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

■ KOSTOL SV. ANNY – uršulínsky

Máj, jún, september:

sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

Júl – august:

denne 14.00 – 17.00 h

■ KOSTOL SV. JOZEFA – paulínsky

Júl – august:

sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

■ EVANJELICKÝ KOSTOL a. v.

Máj, jún, september:

sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

Júl – august:

pondelok – piatok 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h, sobota, nedeľa 14.00 – 17.00 h

KINO HVIEZDA

www.kinohviezda.trnava.sk, www.naoko.sk

1. – 2. 5. ■ PRCI, PRCI, PRCIČKY (American Pie: Reunion) – 2D

1. 5. o 17.30 h, 2. 5. o 16.00 h

1. 5. FILMOVÝ KLUB NAOKO

20.00 h ■ BUNNY A BÝK (Bunny and the Bull)

2. 5. o 19.00 h ■ IMPROLIGA

3. – 7. 5. ■ AVENGERS: POMSTITELIA 3D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

5. – 6. 5. ■ JOHN CARTER: MEDZI DVOMA SVETMI 3D

5. 5. o 19.40 h, 6. 5. o 17.30 h, 8. 5.

o 17.30 h ■ AMERICAN TRANSLATION 2D

FILMOVÝ KLUB NAOKO

20.00 h ■ DUŠA PAULA GIAMATTIHO (Cold Souls)

9. 5. o 19.00 h ■ KONCERT VOKÁLNEJ

SKUPINY FRAGILE

10. – 14. 5. ■ STREETDANCE 2 – 3D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

10. – 12. 5. o 17.30 h, 13. – 14. 5.

o 19.30 h

10. – 14. 5. ■ TEMNÉ TIENE – 2D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

10. – 12. 5. o 19.30 h, 13. – 14. 5.

o 17.30 h

15. 5. FILMOVÝ KLUB NAOKO – Mesiac Aki Kaurismäkiho

18.00 h ■ MUŽ BEZ MINULOSTI (Mies vailla menneisyyttä)

20.00 h ■ HAMLET PODNIKÁ (Hamlet liike- maailmasa) – novinka v FK

16. 5. o 17.30 a 19.30 h ■ KÝM SPÍŠ

(Mientras duermes) – 2D

17. – 21. 5. ■ LÍBÁŠ JAKO ĎÁBEL – 2D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

22. 5. FILMOVÝ KLUB NAOKO – Mesiac Aki Kaurismäkiho

■ SVETLÁ SÚMRAKU (Laitakaupungin valot)

■ LÉ HAVRE – Novinka v FK Naoko

23. 5. ■ HUGO A JEHO VEĽKÝ OBJAV – 3D

24. – 28. 5. ■ MOJE LETNÉ PRÁZDNINY – 2D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

24. – 28. 5. ■ MUŽI V ČIERKOM 3 – 3D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

29. 5. FILMOVÝ KLUB NAOKO –

Mesiac Aki Kaurismäkiho

■ ZAHRAJ TO ZNOVU, SAM

(Play It Again, Sam)

■ JUHA – Novinka v FK Naoko

30. 5. ■ ŠTASTLIVEC – 2D

31. 5. – 4. 6. ■ TADY HLÍDÁM JÁ – 2D –

SLOVENSKÁ PREMIÉRA

■ SNEHULIENKA A LOVEC – 2D – SLOVENSKÁ PREMIÉRA

DETSKÉ PREDSTAVENIA

5. – 6. 5. o 15.30 h ■ SNEHULIENKA (Mir-

ror, Mirror) – 2D
12. – 13. 5. o 15.30 h ■ ALVIN A CHIP-
MUNKOVIA – 3 – 2D

17. – 21. 5. ■ KRÁSKA A ZVIERA – 3D –
SLOVENSKÁ PREMIÉRA
26. – 27. 5. LORAX – 2D

KALENDÁR KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝCH PODUJATÍ V TRNAVE

■ 2. mája o 18.00 h v Malej synagóge BIELA+MODRÁ+ČERVENÁ

Vernisáž výstavy umelcov zo Slovenska, Česka, Slovinska, Chorvátska a Ruska. Súčasťou bude uvedenie knihy Sinišu Novaca Gordan sa vracia a poviedkovej knihy troch autorov Remi Kloosa, Pero Le Kveta a Sinišu Novaca s názvom Muselo sa to takto skončiť? Moderátorom programu bude Dado Nagy. Podujatie uzavrie recitál chorvátskeho speváka a skladateľa Vedrana Silipetara

■ 3. mája o 19.00 h v DK Tírnavia VĚRA ŠPINAROVÁ & band ADANA PAVLÍKA

Exkluzívny galakonzert pri príležitosti životného jubilea stálice československej rockovej i populárnej hudby
Vstupné: 17 eur

■ 4. mája o 11.00 h pri Pomníku M. R. Štefánika na Námestí SNP

SPOMIENKOVÁ SLÁVNOSŤ pri príležitosti 93. výročia úmrtia generála Milana Rastislava Štefánika

■ 9. mája o 11.00 h pri Pomníku osloboditeľov na Námestí SNP

OSLAVY DŇA VÍTAZSTVA NAD FAŠIZMOM

■ 9. mája o 15.30 h v Zrkadlovej sieni Divadla J. Palárika ROZPRÁVKY Z ÔSMEHO SVETADIELA

Uvedenie unikátnej, interaktívnej novej knižky. Autormi príbehov sú známe osobnosti a matka autistického syna. Výťažok z predaja je určený na budovanie autistického centra Ôsmy svetadiel v Borovej

■ 9. mája o 19.00 h v kine Hviezda FRAGILE

a capella koncert skvelého zoskupenia populárnych hereckých a hudobných osobností
Vstupné 10 eur

■ 10. mája o 19.00 h v DK Tírnavia IRISH TORNÁDO

Tanečná skupina Catherine Gallagher's Irish Dance zložená z najlepších írskych tanečníkov

■ 10. a 11. mája na Trojičnom námestí MÁJOVÝ KVET

Jarný trh kvetov, dekoračných a úžitkových

predmetov do bytu aj záhrady, spojený s kultúrnym programom, tvorivými dielňami, módnymi prehliadkami a odbornou prednáškou pre záhradkárov

■ 11. mája o 20.00 h v Amfík Cafe STANISLAV POCAJI a CAROLINE HITLAND z Nórska

■ 14. mája o 17.00 h

v Knižnici Juraja Fándlyho JUBILANT TOMÁŠ JANOVIC

Spisovateľ Tomáš Janovic, čestný prezident Fóra humoristov, sa stretne so svojimi čitateľmi

■ 16. mája o 18.00 h

v Zrkadlovej sieni Divadla J. Palárika ĽUDIA A UDALOSTI V HISTÓRII TRNAVY

Prezentácia novej knihy Petra Radványiho
Hudba: Bonzo and the Resonators

Moderátor: Pavol Tomašovič

Organizátori: Klub priateľov Trnavy v spolupráci s Mestom Trnavou

■ 18. mája o 20.30 h v Amfík Cafe BYSTRÍK UNPLUGGED s kapelou

■ 19. mája od 13.00 do 21.00 h

v Športovom areáli Slávie StreTT Session

Festival mladých nadšencov disciplín street, flatland, skateboard, graffiti, street art a free slalom skating. Súčasťou podujatia bude aj kultúrny program a cyklistická jazda mestom známa pod názvom Bercajgel

■ 19. mája od 10.00 do 18.00 h

v Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku na Zavarskej ulici ZOOTERRA

Výstavno-predajné podujatie pre širokú verejnosť a rodiny s deťmi s množstvom atrakcií je zamerané na znovuobnovenie strateného kontaktu ľudí s prírodou a zvieratami

■ 19. mája o 19.00 h

v Divadle J. Palárika

William Shakespeare: KOMÉDIA OMYLOV

Premiéra, réžia Viktor Kollár

■ 19. mája o 20.00 h, v Amfík Cafe

CAFE DE NUIT, hosťom divadelného večera bude Marek Majeský

■ 20. mája DEŇ RODINY

15.00 h v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
Sv. omša – celebruje arcibiskup Róbert Bezák

16.00 h v Mariánskej sále a na nádvorí
 – kultúrny program a atrakcie pre deti

■ 20. mája o 14.00 h, 21. mája o 19.00 h
v Dome kultúry Tirnavia

ŌSMY SVETADIEL – Muzikál založený na nesmrteľných piesňach skupiny Elán
 Vstupné: 29 €, 27 €, 25 €

■ 25. mája o 14.00 h
na Trojičnom námestí
DEŇ SLNEČNÍČ – KROK SO SCLEROSIS MULTIPLEX

Charitatívne podujatie zamerané na dialóg chorých so zdravými spojené s kultúrnym programom a verejnou zbierkou

■ 25. mája o 12.00 h
na Trojičnom námestí
EUROPEAN QUADRILLE DANCE FESTIVAL

Európsky tanečný festival štvorylky
 Synchronizované tancovanie štvorylky v rôznych mestách Európy pod taktovkou organizátorského slovinského mesta Maribor

■ 26. mája v mestskom amfiteátri
FoTToFest 2012

Súťažná výstava fotografií pod holým nebom otvorená pre všetkých nadšencov fotografickej tvorby

12.00 h Registrácia súťažiacich

13.00 Otvorenie výstavy

18.00 Vyhlásenie výsledkov
a odovzdávanie ocenení

Organizátori: Fotoklub Iris a Mesto Trnava

■ 25. mája o 16.30 h
na Trojičnom námestí
KONCERT PRE NÁDEJ

S nevidiacim spevákom Marošom Bangom budú spievať nevidiaci umelci z Trnavského kraja. Koncert v Trnave je prvý zo série Koncertov pre nádej v krajských mestách Slovenska

■ 26. mája o 20.00 h
v Divadelnom štúdiu DISK

STATUS (Divadlo, vášeň, láska, samota)
 Autori: B. Uhlár a kol. DISK, réžia: Blaho Uhlár. Účinkujú: Monika Babicová, Jozef

Belica, Milan Brežák, Daniel Duban, Monika Chudá, Pavol Lančarič, Branislav Mosný, Ján Rampák, Alžbeta Sersenová, Petra Sokolovská

Cena vstupenky: 3,50 eura – predaj v TINS v mestskej veži

■ 1. júna od 9.00 do 17.00 h
na Trojičnom námestí a Hlavnej ulici
DOBROVOLNÍCI DEŤOM

Hry, súťaže, tvorivé dielne a atrakcie pre deti, poskytovanie informácií o prázdninových aj celoročných aktivitách dobrovoľníckych organizácií pracujúcich s deťmi a mládežou

■ 1. júna od 10. do 18. hodiny
na trnavskej radnici

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

Trnavčania a ich ratolesti budú mať možnosť nahliadnuť do priestorov radnice, stretnúť sa so štatutármi mesta, prezrieť si prezentácie na aktuálne témy činnosti samosprávy a zabaviť sa na kultúrnom programe pre deti aj dospelých

■ 1. júna o 17.00 h
v čítárni Knižnice Juraja Fándlyho
U NVOTOVCOV ZA OPONOU

O divadle a všeličom inom s Mirkou Čibekovou, Jurajom Nvotom a Jakubom Nvotom.

Podujatie v rámci Fóra humoristov moderuje Mikuláš Jarábek

■ 1. júna od 18.00 h v Trnave
NOC KOSTOLOV

Kostoly označené logom Noc kostolov budú otvorené pre verejnosť. Podujatie, ktorého cieľom je predovšetkým spájať ľudí v duchovných priestoroch bez ohľadu na vierovyznanie, sa uskutočňuje súčasne aj v Rakúsku a Česku. Na Slovensku sa doň zapojilo približne 170 kostolov

■ 2. a 3. júna
v mestskom amfiteátri
DOBROFEST 2012

Hold svetovo známemu rodákovi z trnavského regiónu Johnovi Dopyerovi, vynálezcovi rezofonickej gitary – dobro Účinkujú: Natália Mikušková so skupinou, Veslári, Zuzana Smatanová, Váh River Band, Allan Mikušek & AM Band, Wabi Daněk

V prehľade sú uvedené podujatia, o ktorých informovali organizátori redakciu NzR do termínu uzávierky. Za zmeny, ktoré nastali po tomto termíne, redakcia nezodpovedá. Informácie o pripravovaných podujatiach je potrebné doručiť na e-mailové adresy redakcie (v tiráži) alebo na adresu webredaktor@trnava.sk do 15. dňa predchádzajúceho mesiaca.

MÁJOVÝ KVET 2012 na Trojičnom námestí

ŠTVRTOK 10. mája

**9.00 – 18.00 h PREDAJNÁ VÝSTAVA
KVETOV A DOPLNKOV**

10.00 – 17.00 h MALÍČKÍ A MAMIČKY

Stretnutie s knihou venované mamičkám a najmenším čitateľom
Knížnice J. Fándlyho v stánku
na Trojičnom námestí

**10.00 – 11.30 h VYSTÚPENIA DETÍ
Z TRNAVSKÝCH MATERSKÝCH ŠKÔL**
– MŠ Jiráskova, MŠ Murgašova

**10.00 – 17.00 h
DETSKÉ KERAMICKÉ DIELNE
Keramické srdiečko**

Deti si budú môcť vyrobiť a zobrať
vlastný výrobok

11.00 – 14.00 h KVETY VO VLASOCH
– aranžujú študenti SOŠ Rakovice
BALKÓNOVÉ VARIÁCIE
– ukážky aranžérskych prác študentov
SOŠ Rakovice

**13.00 – 14.00 h PROGRAM ŠTUDENTOV
ZUŠ v Trnave**
13.00 – 13.30 Dixieland
13.30 – 14.00 spevácke oddelenie ZUŠ
(pop music)

15.15 h Ó, ŠATY – módna prehliadka
zaujímavých modelov šiat z papiera
– študentky SOŠ Rakovice

16.15 h Losovanie cien

16.30 h HUDOBNÁ SKUPINA PRAMENE
– obľúbené evergreeny

PIATOK 11. mája

**9.00 – 17.00 h PREDAJNÁ VÝSTAVA
KVETOV A DOPLNKOV**

10.00 – 17.00 h MALÍČKÍ A MAMIČKY

Stretnutie s knihou venované mamičkám a najmenším čitateľom
Knížnice J. Fándlyho v stánku
na Trojičnom námestí

**10.00 – 17.00 h DETSKÉ KERAMICKÉ
DIELNE** – deti si budú môcť vyrobiť
a zobrať vlastný výrobok

**10.00 – 11.30 h VYSTÚPENIA DETÍ
Z TRNAVSKÝCH MATERSKÝCH ŠKÔL**
– MŠ T. Tekela, MŠ Spartakovská, MŠ
Hodžova, MŠ Vajanského

**12.30 – 13.45 h PROGRAM ŠTUDENTOV
ZUŠ v Trnave**

**13.00 – 18.00 h URČOVANIE CHORÔB
A ŠKODCOV OVOCNÍN, VINIČA,
ZELENINY A OKRASNÝCH RASTLÍN**
– odborná prednáška Ing. Juraja Matláka
(v stánku na Trojičnom námestí)

14.00 – 15.00 h NATÁLIA MIKUŠKOVÁ
– Grasscountry

15.10 h – Losovanie cien

**15.30 h JARNÉ A LETNÉ TRENDY
V MÓDE**
Módna prehliadka obchodu Benetton

**16.45 h Hudobná skupina
KLUDNÝ PIESOK**
Bicie – Gabriel Vohlárik, basa – Koloman
Cuco, gitara – Juraj Zaujec

Súčasťou podujatia budú zlosovateľné dotazníky. Každý, kto vyplní a odovzdá dotazník,
bude účastníkom súťaže o pekné ceny. Losovanie dotazníkov sa uskutoční na záver oboch dní.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ NA RADNICI

1. júna 2012 od 10.00 do 18.00 h
na trnavskej radnici, Hlavná ulica 1

10.00 – 18.00 h Voľný vstup do priestorov radnice

13.00 – 18.00 h Prezentácia činnosti jednotlivých odborov mestského úradu

15.00 – 18.00 h v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva

Prezentácie na témy:

DYNAMICKÁ A STATICKÁ DOPRAVA

PEŠIA ZÓNA – REKONŠTRUKCIA

SOCIÁLNE SLUŽBY

KULTÚRA V MESTE

Západné krídlo radnice

10.00 – 12.00 h PEVNOSŤ BOYARD

Hry a súťaže žiakov trnavských základných škôl

15.00 – 19.00 h Prehliadky pôvodného stredovekého sídla trnavskej samosprávy

MOJA TRNAVA – výstava výtvarných prác žiakov a študentov trnavských škôl

Nádvorie radnice – pódium

13.00 – 14.00 h ODVÁŽNY ZAJKO, Divadlo HAAF (pre deti MŠ)

14.00 – 15.00 h KOZIČKINE POTULKY, Divadlo HAAF (pre žiakov 1. stupňa ZŠ)

15.00 – 15.30 h TANEČNÝ PROGRAM žiakov a študentov Základnej umeleckej školy a konzervatória Dušana Nebylu

15.30 – 16.30 h KONCERT žiakov ZUŠ M. Schneidera Trnavského

16.30 – 16.40 h BÁBIKY – balet, Trnavské tanečné centrum

16.40 – 17.00 h PLACHTIACI OROL – Klub bojových umení

17.00 – 17.30 h DIXIELAND – ZUŠ M. Schneidera Trnavského

17.00 – 18.00 h OLD BOYS JAZZ BAND

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Náklad 5 000 ks. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 344. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Grafická úprava obálky: Andrej Grossmann, Grafická úprava a tlač: ŠOPA PRINT, Boleráz, časť Klčovany 289. Redakcia nezodpovedá za chyby spôsobené v procese grafickej úpravy a tlače.